

ROTTERDAMSCHER COURANT.

De Abonnementsprijs is f 24 's jaars of f 6 per drie maanden... Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, No. 77.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, No. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels... Iedere regel meer... Groote letters naar plaatsruimte.

BIJVOEGSEL, bevattende het verslag der Zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van woensdag 15 Augustus...

BUITENLAND. ENGLAND.

LONDEN 14 Augustus. (Particuliere Correspondentie.) In de gisteren avond gehouden zitting van het Lagerhuis werd door sir C. Wood, minister voor Indië...

De Daily News geeft het rapport van den Oostenrijkschen minister van financiën, in de Wiener Zeitung versat, eene armoedige poging, om door onvolledige cijfers en illusoire berekeningen het onvermijdelijk bankroet van den Staat te verbergen.

De Syrische kwestie houdt ook hier nog steeds de algemeene belangstelling gaande. Dagslijks ontvangt men brieven die in verschillende kleuren de akelige moordtooneelen, in de verschillende steden ten uitvoer gebracht, afschilderen.

De achterdochtige vermoedens van het Engelsche Volk worden niet weinig aangewakkerd door het weekblad „la Presse de Londres“, hier uitgegeven, dat allezins de belangen van Napoleon schijnt toegedaan en argumenteert, dat bijaldien, na verloop van den door de Conventie bepaalden tijd, de vrede en de rust niet mogten zijn hersteld, men voorzeker geen reden zou kunnen vinden het vertrek der Fransche troepen uit Syrië te eischen.

Edward Styles, een Engelschman, aide-de-camp van Garibaldi, resideert thans alhier en wendt alle pogingen aan om Engelsche vrijwilligers voor zijn dapperen generaal te werven. Garibaldi zou bij het doode lichaam van kolonel Tuckerley plegtig gezworen hebben dat, zoodra de bevrijding van Italië door hem zou voltooid zijn, hij gemeene zaak met Hongarije zal maken.

De Aziatische telegraaf tot Jezirah, aan den Tigris, 100 mijlen ten noorden van Mosul, is nu gereed. De werkzaamheden worden met veel spoed voortgezet, zoodat men nog voor het einde dezer maand directe telegrafische berigten van Konstantinopel naar Nineveh kan kunnen verzenden.

De directie van de Ottomaansche bank alhier hebben besloten om de vergadering van aandeelhouders, die den 29sten aanstaande zal gehouden worden, voor te stellen een dividend van 3 pct. per jaar, vrij van inkomste tax, te betalen.

De dagbladen hebben gisteren een brief, onder teekend door Henri Brookes, een der leden der commissie tot handhaving der Engelsche Constitutie, ontvangen. Die brief beschuldigt, in de meest scherpe bewoordingen, den heer Bright, de belangen van het Engelsche volk te hebben verraden, daar hij zijn invloed en ondersteuning aan de conservatieve partij — verleen heeft, en het bovendien in zijn orgaan de Morning Star steeds deed voorkomen als ware er niet het minste gevaar dat de besluiten der conservatieven zouden worden toegestaan. De Sun noemt hem opmerkzaam „den demagogischen lasteraar.“ De Times en meer andere geachte bladen zijn zeer ver-

heugd een wapen tegen hen te hebben gevonden, want hun gunsteling was hij voorzeker nooit. De geschiedenis van het parlementaire leven, in de laatste jaren, levert voorwaar geen enkel voorbeeld op van een man wiens woorden zoo fureur met zijn handelingen in strijd zijn. Ik moet u hier evenwel doen opmerken dat de goede gezindheid die de heeren Bright en Cobden jegens Napoleon, die hier algemeen gehaat wordt, voeden, hun alle populariteit doet verliezen.

De handels-horizon blijft steeds duister en bewolkt, hetgeen hoofdzakelijk te wijten is aan den zoo hoogst ingewikkelden politieken stand van zaken 'en niet minder aan den nadeeligen invloed van het weder, waarvan men de reactie overal ondervindt.

De Times ziet met ongeduld nadere berigten uit China te moeten, omdat zij denkelijk den inhoud der aan lord Elgin gegeven instructies zullen doen kennen, die, hoort dat blad, de Engelsche krijgsmagt in staat zullen stellen om krachtig genoeg te handelen, ten einde het Hemelsche Rijk tot voldoening aan Englands billijke eischen te dwingen.

Laatstleden zaterdag werd een Kabinetraad bij den eersten minister Palmerston gehouden. De Times ziet met ongeduld nadere berigten uit China te moeten, omdat zij denkelijk den inhoud der aan lord Elgin gegeven instructies zullen doen kennen, die, hoort dat blad, de Engelsche krijgsmagt in staat zullen stellen om krachtig genoeg te handelen, ten einde het Hemelsche Rijk tot voldoening aan Englands billijke eischen te dwingen.

Volgens ontvangen bericht kwam de Prins van Wallis den 30 laatstleden te Halifax aan en stapte onder het gebulder van het geschut en het luid gejuich der ingezetenen aan wal. Den volgenden morgen hield hij revue over de troepen, gebruikte een dejeuner in het Gouvernementsgebouw en woonde des avonds een bal bij. Twee dagen achtereen stonden, naar aanleiding van dit bezoek, alle bezigheden te Halifax stil.

De Great Eastern heeft den 30 juli de haven van New-York verlaten en is met 2087 passagiers naar Kaap May vertrokken en aldaar behouden aangekomen.

In de troonrede, met welke de Koning van Portugal den 4 dezer de zitting der Cortes sloot, bejuicht hij de Pairs en Afgevaardigden dank voor het aannemen der wetsontwerpen, waardoor het Land de sedert zoo lang gewenschte wegen van gemeenschap en wijzigingen in het tarief zijn geschonken, die den verbruiker tot voordeel strekken zullen, zonder de wettige belangen der nijverheid te krenken, terwijl ook andere gewichtige maatregelen genomen zijn.

Met de Athenian heeft men berigten van de Westkust van Afrika, de jongste van welke tot 25 juli gaan. De strijd tusschen de inlandse hoofden Ibadan en Itaje duurde met onverflauwde woede voort. Abboekuta heeft de zijde van Itaje gekozen, maar in het laatste gevecht hebben diens troepen zwaar geleden.

De heer G. Brand, consul van Engeland te Lagos, is den 16 juni, aan boord van het oorlogschip Allecto, te Badagnez gestorven. De Allecto is later van Lagos uitgezeild, om een befaamden slavenhaler onder Amerikaansche vlag na te zetten.

De heer G. Brand, consul van Engeland te Lagos, is den 16 juni, aan boord van het oorlogschip Allecto, te Badagnez gestorven. De Allecto is later van Lagos uitgezeild, om een befaamden slavenhaler onder Amerikaansche vlag na te zetten. Te Cape Coast duchtte men een inval der Ashantijnen. Te Sierra Leone is de zendingkerk op het station Maybail door eene bende Kissos vernield en uitgeplunderd, waarbij de zendingelingen niets anders dan hun leven hebben kunnen bergen. De brik Africaanus, van Londen, is den 19 juli op de rotsen van Anno totaal verbrijzeld, maar kapitein Reynolds en zijn volk zijn

gered. — Op Madeira waren de vooruitzichten van den wijnoogst zeer slecht. De door de Seine te Southampton aangebrachte berigten van de West-Indische eilanden gaan van Barbary, Trinidad en Grenada tot 24, van Jamaica en St. Vincent tot 25, van St. Lucia tot 26, van Martinique, Guadeloupe en Antigua tot 27 en van St. Thomas tot 29 juli. Zij behelzen geen politiek nieuws van algemeen belang.

FRANKRIJK.

PARIS 14 Augustus. (Particuliere Correspondentie.) Er openbaren zich dezer dagen allerlei oorlogszuchtige voortteekenen; aan Oostenrijk wordt het voornemen toegezeerd om met de wapenen tusschen beide te komen, wanneer zijne diplomatieke interventie onvoldoende moogt blijken om den Koning van Napels te redden.

Het valt moeijelijk te bepalen, waaraan wij ons ten dezen aanzien hebben te houden, maar wat zeer zeker is, is dat de Vorsten, zoolvel die van Rusland, Pruisen en Oostenrijk als die der kleinere Deutsche Staten, zeer ongerust zijn over den voortgang der revolutie in zuidelijk Italië. Ik geloof echter niet dat er eenig vergelijk tusschen hen getroffen, dat er eenige maatregel genomen is; niet voor dat het wel en deugdelijk beproeven is, zal ik gelooven dat er een tractaat van alliantie te Töplitz geteekend is geworden.

Heden loopt hier het gerucht, en vindt veel meer geloof dan gisteren, dat Oostenrijk eene nota of eene depesche heeft gericht aan de Sardinaische Regering. Oostenrijk zou, wanneer Garibaldi eene landing deed op het vasteland van Napels, een leger afzenden om Koning Frans te hulp te komen, na aan den Paus verlof te hebben gevraagd, om dat leger door zijne Staten te mogen laten trekken.

La Patrie bevestigt heden avond dit bericht, met deze wijziging evenwel dat Oostenrijk eene aanvullende houding zou aannemen in geval Garibaldi, na zich meester gemaakt te hebben van Napels, een aanslag waagde tegen de Oostenrijksche bezittingen in Italië.

Ik kan moeijelijk gelooven aan de naauwkeurigheid van dit bericht, althans wat de eerste lezing betreft. Die Staten van den Paus, door welke de Oostenrijksche troepen zouden heen trekken, behooren op dit oogenblik aan Piemont uit kracht van het algemeen stemrecht. Deze marsch der Oostenrijksche troepen zou gelijk staan met het op nieuw overtrekken van de Pö.

Te Napels schijnt men in 't eind besloten eenige kracht te toonen. De Napolitaansche troepen hebben bevel ontvangen om te schieten op elk vaartuig dat, onder Sardinaische vlag varende, trachten moogt Garibaldi aan wal te zetten. Drie vijandige, dat wil zeggen annexionistische dagbladen, zijn geschorst en eindelijk zijn de verkiezingen verdaagd. Dit laatste feit is het gewichtigste, want Garibaldi wachtte slechts den uitslag der verkiezingen af om zich naar Napels te begeven, als geroepene door de Natie. De officieuse Parijsche bladen verklaren dat deze maatregelen zijn genomen op raad van Oostenrijk en dat Oostenrijk zich alleen daárom op den voorgrond stelt, wijl het verzeerd is van den steun der Deutsche Mogendheden.

De nieuwe verwickeling der Italiaansche zaken heeft den terugkeer der Keizers te Sañt Cloud verhaast. Hij wordt aldaar morgen avond ten zes ure verwacht. De Keizerin keert morgen ochtend van de badplaats Eaux Bonnes derwaarts terug. Het Hof blijft tot 24 dezer te Saint Cloud.

Den 20 augustus moet onze geheele expeditie in Syrië te Beyruth ontscheep zijn. De brigade-generaal de Beaufort d'Hautpoul is tot divisie-generaal bevorderd.

Heden middag ten twee ure heeft in het paleis van het Instituut de jaarlijkse plegtige vereenigde zitting der vijf akademieën plaats gehad. Zij werd gepresideerd door den voorzitter van de akademie der schoone kunsten, den heer Gilbert, architect, bijgestaan door de heeren Villemain, Berger de Xivrey, Chaales, Halévy en Franck.

De Moniteur vermeldt heden de benoeming van den markies de Moustiers en den graaf de Montessy, gezanten bij de Hoven van Oostenrijk en België, tot groot-officieren van het Legioen van Eer.

De door de Groot Mogendheden tot regeling der zaken van Syrië benoemde commissarissen zullen te Konstantinopel bijeenkomen. Reeds weet men dat Rusland den gezantschapsraad Novikov daartoe benoemd heeft. De Fransche commissaris zal, volgens sommigen, de heer Bourée, gezant te Athene, volgens anderen, de heer Béchard, consul te Alexandria, zijn. Dat lord Dufferin die van Engeland wezen zal is bekend. Alleen de Oostenrijksche en Pruisische commissarissen moeten derhalve nog benoemd worden.

Bij de Opinion Nationale ontvangen berigten wijzen het dezer dagen verspreid en vreemd luidend bericht wegens een bezoek van Garibaldi te Paussilippe aatmerklijk. Niet de dictator zelf, maar de generaal Cosens moet zich voor de poorten van Napels vertoond hebben, om zich met het geheim omwentelingscommissie te verstaan, terwijl men meende dat hij ten gevolge zijner te Melazzo ontvangen wonden nog

krank lag. Volgens een schrijven uit Turijn aan l'Opinion Nationale heeft de Sardinaische Regering bevel gegeven om den aanleg der nieuwe verdedigingswerken van Bologna zoo veel mogelijk te bespoedigen. Dit bevel, zoolvel als de oproeping van de tweede klasse der ligting, wordt in verband gebracht met de, zoo men zegt door Oostenrijk gedreigde interventie, in geval van eene landing van Garibaldi op Napolitaansche grondgebied. Nog zegt men dat de draagende nota van Oostenrijk het vertrek van den heer Ratazzi naar Sicilië verklaart. Al neemt men echter voor een oogenblik aan dat een ander Garibaldi zou hebben kunnen bewegen de uitvoering zijner voornemens voor eene wijle uit te stellen, zoo meent men toch dat hij te ver gegaan is om terug te kunnen treden. In den Ministerraad schijnt men niet eenstemmig te zijn omtrent de houding, welke tegenover de bedreiging van Oostenrijk moet aangenomen worden. Men spreekt van eene nota welke de Regering gereed maakt, om zich te onttaan van alle verantwoordelijkheid voor de gebeurtenissen in zuidelijk Italië en om zich te dekken voor het geval dat Garibaldi zijns onderneming verder voortzet. Er schijnt stellig eene toenadering tusschen de partij van den heer Ratazzi en die van den heer Cavour plaats te grijpen; van deze zijde men verzoenend, van gene tot gematigdheid gestemd.

De Constitutionnel beweert, op grond eener particuliere correspondentie uit Turijn, dat de onderhandelingen tusschen de Regeringen van Sardinië en Napels wel is waar zijn verdaagd maar niet afgebroken. De heer de Cavour zou aan de Napolitaansche gezanten kennis hebben gegeven van de weigering van Garibaldi — die feitelijk onafhankelijk is van de Sardinaische Regering — om den raad tot gematigdheid, hem door den Koning gegeven, op te volgen. Hij zou erkend hebben dat deze omstandigheid den goeden uitslag der onderhandelingen belemmert, maar dat de Koning niet verder kan gaan dan raad te geven en zich voor alles moet onthouden van deelneming aan den oorlog tusschen Italianen, die overigens zeer door hem betreurd wordt.

In hun antwoord moeten de Napolitaansche gevolmagtigden uit deze laatste verklaring van de Sardinische Regering zich verzetten tegen het steeds voortdurend vertrek van vrijwilligers naar Sicilië, dat immers met geen ander doel plaats had dan voor de revolutie te strijden, terwijl toch, nadat Napels vrijzinnige instellingen heeft bekomen, het revolutionaire denkbeeld niet meer het Italiaansche denkbeeld kan genoemd worden. Het belang van Italië, van Napels zoolvel als van Piemont, zoo son deze nota eindigen, vordert dat deze beide Landen, zoo verschillend in politiek en burgerlijk bestaan, onderling werden vereenigd door de banden eener eenvoudige maar naauwe alliantie.

Te gelijk met pater Estève, superieur der Syrische zending, is een jeugdig pater, van Indië afkomst, in Frankrijk aangekomen, die, behalve het Arabisch, verscheiden dialecten van het uiterste Oosten spreekt en eenige jaren in het huis van Gazir heeft doorgebracht. Deze beide geestelijken, die het kostuum der Oostersche zendingen behouden hebben, zijn door den minister Thouvenel bij zich onthouden.

De te Marseille uit Algerij aangekomen pakboot Ville de Bone heeft de plegtige bijeenkomst aangebragt dat in de fouragemagazijnen des Rijn, te Bone een hevige brand is uitgebroken, waarbij tusschen de 15 en 20 personen omgekomen en ongeveer 30 anderen gekwetst zijn.

Volgens de jongste berigten uit Syrië was de heer de Chatry Lafosse, Fransch consul te Aleppo, den 29 juli aldaar uit Parijs teruggekeerd. Op dien dag was Aleppo rustig, maar elken dag werden moorden in den omtrek gepleegd. De gouverneur had, op aandrang der consuls, aan Foad-Pacha geschreven om hem om versterking van het garnizoen te vragen.

DUITSCHLAND.

BERLIN 13 augustus. — Gisteren middag had in het marmeren paleis te Potsdam de doopplegtigheid der den 25 juli geboren dochter van Prins en Prinses Frederik Willem van Pruisen plaats. Het doopcel werd toegediend door den hofprediker Heym en de Prinses ontving de reeds vroeger vermelde vijf namen. Als doopgetuigen waren de Koningin, de Prinses van Pruisen, de Prinsessen Karel en Alexandrine van Pruisen, de Erfprinses van Anhalt Dessau, de Prinses Frederik Willem, Karel, Albert (de zoon) en Adalbert van Pruisen, alsmede de Erfprins van Anhalt Dessau, Prins Lodewijk van Hessen en Prins Hendrik van Hessen tegenwoordig.

De Vorst van Hohenzollern is laatstl. zaterdag naar Leipzig en daarheen, met zijne Gemalin, die zich in de badplaats Frankensbad bevond, naar Dusseldorp afgereisd. De groote staatkundige bewegingen van den jongsten tijd hadden dien Minister tot hiertoe belet eene kortstondige reis tot uitspanning te maken. Want, het zij men het oog naar Napels of naar Syrië wendt, er heerscht thans alles behalve stilte in de opvolging der daadzaken, en de diplomatie kan daarom te minder rusten dewijl Pruisen in den laatsten tijd, zoolvel tegenover het buitenland als in Duitschland, eene toongevende Mogendheid geworden is. De tot hertoe gedane mededeelingen wegens de zoogenaamde besluiten der zamenkomst te Töplitz zijn, volgens een onzer dagbladen, ten eenemalle onjuist en ten deele alleen in de wereld gezonden om achter de waarheid te komen. Zoolvel is nogtans zeker dat men overal tot de overtuiging gekomen is dat in geval van een eenstemmigheid heerschen zal, wanneer het volk zich tegenover eene staatkunde te stellen die Europa naar welgevallen van gedaante te veranderen.

Met tamelijk veel zekerheid wordt gezegd dat de Regering voornemens is in de volgende Zitting van den Landdag zelf het initiatief ten opzichte ener wet op de ministeriële verantwoordelijkheid te nemen.

De Prinses van Pruisen heeft het comitè voor het tekenen te eere van Göthe de som van 50 dukaten doen toekomen.

Toen de Fransche militaire gevormagigde alhier, graaf de Beaulincourt, laatstleden vrijdag naar de plaats rijden wilde waar de manoeuvres gehouden zouden worden, werd zijn paard schichtig en sleepte den graaf, die met den voet in den stijgbeugel bleef hangen, een ver eind weegs mede, waardoor hij zoo ernstig bezeerd werd dat hij in eene draagmand naar de stad en zijn hôtel moest worden teruggebracht en later aan de gevolgen is overleden.

MÜNCHEN 12 augustus. — De Keizer van Oostenrijk en zes Aartsbisschoppen zijn heden, met den Koning van Beieren, na den afloop van het schitterend feest bij de openstelling van den spoorweg naar Salzburg hier aangekomen. Ook de Keizerin van Oostenrijk kwam hier heden uit Posenhofen aan.

Per Telegraaf.

LONDEN 15 Augustus.

In het Hoogerhuis antwoordde lord Wodehouse gisteren op eene interpellatie van lord Stratford de Redcliffe, hoe hij niet verzekeren kon of er door de Admiralteit stellige instructies gegeven zijn om Engelsche oorlogschepen naar Smyrna te zenden, maar dat een eekader onder de bevelen van den admiraal Martin naar de Syrische kusten gezonden is, ten einde die te beschermen en de orde aldaar met alle ter zijner beschikking staande middelen te handhaven. Dat eekader bestaat uit negen lineschepen, fregatten en kanonnenbooten.

Ook deelde Zijn Lordschap mede, dat de commissie van onderzoek omtrent de Grieksche finantien, welke commissie uit de Engelsche, Fransche en Russische Gezanten te Athene bestaat, in haar rapport hervormingen aanbeveelt.

Tweede depeche.

Aan Reuters Office is medegedeeld, dat te Töplitz geen protocol is geteekend. De Keizer en de Prins Regent hadden bij die bijeenkomst stukken voor zich opgesteld door de heeren von Schleinitz en Rechberg, over de kwestie waaromtrent eene verstandhouding wenschelijk was. Die stukken onderzochten zij achtereenvolgens.

Derde depeche.

Reuters agentschap heeft de navolgende depeche medegedeeld:

Te Fiume was men bevreesd voor eene landing van Garibaldi. Oostenrijk bewaakte de kusten.

TURIJN 15 Augustus.

De dagbladen van Genoa melden, dat 8000 Garibaldisten onder aanvoering van Garibaldi in den nacht van den 10 dezer zonder moeite nabij Reggio geland zijn, en dat de Napolitanen het fort Scylla hebben ontruimd. Zulks vereischt echter nadere bevestiging.

Tweede depeche.

De Opiniere spreekt het gerucht tegen volgens hetwelk Oostenrijk eene nota aan de Sardische Regering zou hebben gezonden waarin gedreigd werd met eene interventie in Italië, waaneer Garibaldi den opstand op het vasteland van Napels mogt overbrengen.

GENUA 15 Augustus.

Het gerucht der landing van Garibaldi met 1500 man in Calabrië wordt niet bevestigd.

NAPELS 14 Augustus.

Gisteren te middernacht heeft de Veloce, de haven van Castellamare binnenstroomde, op de Monarca geschoten, echter zonder enig gevolg.

Tweede depeche.

De graaf van Aquila is uit het land verwijderd. De Veloce heeft de schepen in de haven van Castellamare beschoten. De stad is in staat van beleg gesteld.

LONDEN 14 Augustus.

Korrij en Ruzst vaster. — Rijst: Bengaal 11/3 a 14/3; Ballam 11/. — Van Suiker zijn in veiling belangrijke partijen teruggekocht. — Peper en Piment prijshoudend. — Granen vaat met minder aanvoer. — Oliën. Raap- 43, Lijn- 29.9. — Talk in loco 51/6, ultimo Aug. 51/9, Sept./Oct. 51/6, Oct./Dec. 51/6, Voorjaar 52/.

LIVERPOOL 15 Augustus.

Katoen. Heden zijn 10,500 b. afgedaan; de prijzen zijn 1/2 d. hooger dan jl. Vrijdag. Sedert Vrijdag zijn reeds 50,000 b. omgezet.

De Teunonia is uit New-York aangekomen met 176,000 dollars specie.

BERLIJN 15 Augustus.

Rogge. Aug. 50%, Sept./Oct. 49. — OLIE. Aug./Sept. 12 1/2, Oct./Nov. 12%. Rogge aangenamer; Olie vaster.

HAMBURG 15 Augustus.

OLIE. Aug. 26.14, Najaar 27.2.

LONDEN 15 Augustus.

De 3 pc. Geconsolideerden 92 1/2. Rusland 4 1/2 pc. 94 1/2. Spanje buitenl. 3 pc. 48 1/2; dito Cert. 5 1/2. Portugal 3 pc. 44 1/2. Mexico 3 pc. 21 1/2. Venez. 4 1/2 pc. 22 1/2. Illinois Shares 74; dito Bonds 7 pc. 88.

FRANKFORT 15 Augustus.

Oostenrijk Metalliek 5 pc. 50; dito Nation. 5 pc. 58. Spanje 3 pc. 47 1/2; dito 1 1/2 pc. 39 1/2.

Wegens den feestdag is te Parijs, Weenen en Antwerpen geen beurs gehouden.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 15 Augustus.

Z. M. heeft goedgevonden aan R. Spitsen, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als burgemeester der gemeente Bemmel; te benoemen: tot ontvanger der loodsgelden te Hellevoetsluis den heer A. Vogelzang, thans ontvanger der loodsgelden te Brielle; tot ontvanger der loodsgelden te Brielle, den heer P. Brouwer Dr., thans klerk bij het loodswezen te Willemsoord; tot gezaghebber van het eiland St. Martin (Nederlandsche gedeelte), den heer W. H. J. van Idsinga, thans gezaghebber van het eiland St. Eustatius, en tot gezaghebber van laatstgemeld eiland, den heer N. A. Rost van Tonningen, onder toekenning, op het daartoe door hem gedaan verzoek, van een eervol ontslag als 1ste luitenant der artillerie bij de landmagt in West-Indië.

Z. M. heeft goedgevonden: den 1sten luit. F. C. A. Stocker, van de inf. van het leger hier te Lande, thans tijdelijk gedetacheerd bij het leger in Oost-Indië, in zijnen rang en ancienniteit definitief over te plaatsen bij het wapen der inf. van laatstgem. leger; den kapit. adminstr. van kleeding en wapening, J. J. de Graaff, van het 7de reg. inf., op grond van langdurige dienst, op zijne aanvraag, op pensioen te stellen, en dat pensioen te bepalen op 7900; te benoemen: bij het 7de reg. inf., tot 2den luit.-admin. van kleeding en wapening, den fourier J. Pieke, van het 3de reg. vesting-artillerie; bij het wapen der artillerie: bij het 2de reg. vesting-artillerie, tot komm. van het korps. den luit.-kol. J. W. Blanken, van het reg. veld-artillerie; tot maj., de kapit.

1ste kl. J. Woortman Spandaw, van het reg. rijdende artillerie, en A. L. van Preuschen, van het 1ste reg. vesting-artillerie; bij het 3de reg. vesting-artillerie, tot luit.-kol., den maj. B. Spoelstra, van het 2de regem. vesting-artillerie, en tot kapit. van de 3de kl. (naar ouderdom van rang) den 1sten luit. J. A. baron Mulert, van het korps.

Z. M. heeft bevestiging verleend tot wijziging der statuten van de Algemeene Zee- en Branverzekering-maatschappij te Rotterdam.

De Minister van Staat en van Finantien heeft bekend gemaakt, dat hij hem ontvangen is eene som van f 125, door een onbekende, onder het postmerk Amsterdam, van den 13 dezer, tot voldoening van den Lande aankomend successieregt, in bankpapier, ingezonden.

De heer Joh. J. H. Verhulst is door de Muziek-Academie van Stockholm tot haar erelid benoemd.

Wij vernemen uit goede bron, dat in ons Land in de leening ten behoeve van de Pauselijke schatkist is deel genomen voor ruim anderhalf miljoen franken. (De Tijd.)

Blijkens een bij het Departement van Marine ontvangen telegraphisch bericht is het fregat met stoomvermogen Evertsen, onder bevel van den kapitein ter zee M. C. van Vreeland, den 14 dezer te Toulon aangekomen.

Men vernemt met genoegen dat het bericht van den moord van onzen vice-consul te Damascus, de heer Contzi, zich niet heeft bevestigd. De heer Contzi heeft zich, staande het gevaar dat hem bedreigde, in de nabij zijn huis gelegen woning van een Muzelman kunnen redden. Daar verborg hij zich met zijn zoon, kanselier van het consulaat, drie dagen lang, gedurende welke tijd hij, van voedsel verstoken, in eenen schoorsteen verborgen bleef, waarna het hem gelukte des nachts, in het kleed van een Bedouin, Abd-el-Kader te bereiken, bij wien hij zijne familie terug vond, welke hij vermoord waande.

Alles is den heer Contzi, een bemiddeld ingezetene van Damascus, ontfrool, en ook zijne woning, na geheel geplunderd te zijn, werd tot den grond vernield.

Uit eene goede bron vernemen wij, dat het in ons vorig N.º opgenomen en aan de Delftsche Courant ontleende bericht, — als zou ds. H. C. Rogge, te Moordrecht, het beroep tot predikant bij de Remonstrantsche Gereformeerde gemeente te Delft hebben aangenomen, — onjuist was, daar omtrent het besluit van zijn wel eerw. nog niets bekend is.

Door den kerkeraad der Hervormde gemeente te Workum is geformeerd het volgend alfabetisch driel van predikanten: dd. C. A. Dardenne Ankringa, te Geervliet; C. Clant, te Nichtevecht (bij herstemming tegen F. C. A. Hoogvliet, te Spaarndam), en J. H. Gunning Jr., te Hilversum.

Beroepen tot predikant bij de Herv. gemeente te Schagen (cl. Alkmaar) ds. A. J. Vis Dieperink, thans te Wognum, en te IJsselmuiden (cl. Kampen) ds. J. Santee Nieweg, thans te Feerwerd.

RHOON 14 augustus. — Gisteren avond ten half elf uur had te Pernis een treurig ongeluk plaats. Een oppassend jongeling met name H. van Gemeren, had het ongeluk van een met biezen geladen schuif bij het aandoen der haven overboord te vallen en te verdrinken. Slechts een kleine jongen bij zich hebbende, was er geen mogelijkheid den ongelukkige hulp te bieden. Men heeft zijn lijk den volgenden morgen gevischt.

GORINCHEM 14 augustus. — In de laatste zitting van den Gemeenteraad is behandeld eene missive van Burgemeester en Wethouders, ten geleide van een concept-adres, door den Gemeenteraad aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal in te dienen, tot bestrijding van het wetsontwerp betreffende den aanleg van Staatspoorwegen, en eene missive van het spoorweg-comitè alhier, welke Burgemeester en Wethouders tot het ontwerpen van dit adres aanleiding heeft gegeven. De Voorzitter oordeelde het wenschelijk alvorens verder te gaan, dat een besluit werd genomen omtrent het al dan niet wenschelijk om een adres, als boven bedoeld, in te dienen, waarom hij voorstelde dat door den Gemeenteraad een adres aan de Eerste Kamer tot bestrijding van het aanhangige wetsontwerp, betreffende den aanleg van Staatspoorwegen, zou worden ingediend. Nadat dit voorstel zonder discussie of hoofdelijke stemming aangenomen was, werd voorlezing gedaan van het door Burgemeester en Wethouders ontworpen concept-adres, en de beraadslaging daarover geopend. Nadat in dit adres enige wijzigingen waren gebracht, werd het met algemeene stemmen aangenomen. In dit adres verzoekt de Raad eerbiedig, om, wanneer onverhoopt het wetsontwerp door de Eerste Kamer mogt worden aangenomen, nopens het plan tot aanleg der zuiderlijn van de Regering inlichtingen te vragen en haar te doen kennen dat hare vergadering den aanleg langs den regter-rivierover tot Papendrecht, acht als het meest bevorderlijk te zijn aan het algemeen belang.

's GRAVENHAGE 15 augustus. — Morgen middag zal er bij HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik op het buitenverblijf de Paauw een groot diner plaats hebben, hetwelk zal worden bijgewoond door HH. MM. den Koning en de Koningin, Z. K. H. den Prins van Oranje enz.

In deze residentie zijn aangekomen en afgestapt aan het Hotel Paulez Z. H. prins Carlos van Auersperg, geheimraad van Z. M. den Keizer van Oostenrijk, en de heer A. Järta, buitengewoon gezant en gevolmagtigd Minister van Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen te Berlijn.

Heden is het voorloopig examen voor de officiers-rang afgevoerd, dat alhier onder het voorzitterschap van den majoor Ravens, van het reg. grenadiers en jagers, heeft plaats gehad. Van de vijf aspiranten, die allen voldoende blijken van bekwaamheid gegeven hebben, zijn er vier bestemd voor het leger hier te Lande en een voor dat van Nederlands Indië.

AMSTERDAM 15 augustus. — Gisteren morgen ten 10 ure werd de jaarlijkse algemeene vergadering van afgevaardigden der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen in de Doopgezinde kerk alhier geopend met eene voorafspraak door den algemeenen voorzitter mr. S. Vissering, hoogleraar te Leyden, waarin hij het doel en de strekking der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen schetste en in het bijzonder opmerkelijk maakte op het verschil, dat er bestaat tusschen zoo vele verenigingen en deze Maatschappij. Spreker wees op het eigenaardige, dat nu reeds gedurende ruime eene eeuw telken jare in dit gebouw zich zoo vele mannen verenigden, met het doel om onderling te beraadslagen over hetgeen kan strekken tot bevordering van het doel, dat de Maatschappij tracht te bereiken. Spreker wees verder op de uitgebreidheid van den werkring der Maatschappij, welke niet alleen tot in de kleinste plaatsen onzes Lands nu sticht, maar zelfs in onze overzeesche bezittingen. Spreker

maakte opmerkelijk hoe, onder alle politieke wisselingen, de Maatschappij steeds haar doel heeft vervolgd, althit voortgewerkt heeft, en althit dezelfde is gebleven. Spreker deed verder uitkomen hoe deze Maatschappij, in tegenstelling van zoo vele andere die hare krachten concentreren, juist hare krachten verspreid op in zoo wijd mogelijk kring werkzaam te zijn. Elk departement werkt naar eigene roeping en keuze, naar eigen oordeel en meening, en juist daardoor wordt het doel der Maatschappij bereikt. Deze jaarlijkse bijeenkomsten echter zijn het leidend beginsel, de instandhouding der departementen, welke zonder dien band zich in bijzondere verenigingen, allen wel is waar met een dergelijk doel zouden splitsen, maar hetgeen noodwendig tot ontbinding leiden zou. Spreker maakte gewag van den vooruitgang der menschheid in kennis en in deugd en wakte iedereen op tot den vooruitgang mede te werken. Reeds mag de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen de verbetering van het onderwijs, de verbetering van den zedelijken toestand des volks en van het lot der mindere klassen als een gevolg harer pogingen beschouwen. Spreker eindigde met den wensch, dat ook deze bijeenkomst moge strekken tot nut van het algemeen, waarmede hij de 76ste vergadering der Maatschappij voor geopend verklaarde.

Daarna bracht de algemeene secretaris, de heer Mr. P. G. M. van Hees, het jaarlijkse verslag uit. De rekening over het afgelopen jaar sluit met een batig saldo van f 31,533. Het getal contribuerende leden bedraagt 12,105, honoraire 672. Het getal departementen is 307. De departementen Brielle, Neuzen en Oost-Dongeradeel hebben opegehouden te bestaan; daarentegen zijn departementen opgerigt te Makkings, Avenhorn en Schoonoord.

Tot voorzitter voor de volgende jaarlijkse vergadering is benoemd de heer mr. Aug. Philips, tot algemeene penningmeesters zijn aangewezen de heeren F. van Heukelom en T. Fock.

Daarna werd overgegaan tot de benoeming der commissie, bedoeld in art. 43 en 120 der wet belast met het onderzoek van de rekening en verantwoording des hoofdbestuurders, enz.

Tot leden der commissie werden aangewezen de vertegenwoordigers der departementen Alphen, Krommenie, Arum, Lekkerkerk, Zwolle, Holwerd, Algemeen Departement, Edam, Abbekerk, Schiedam.

Daarna bracht de secretaris verslag uit over de ingezonden schoolboeken.

Ingevolge besluit der algemeene vergadering van 10 augustus 1868 heeft de Maatschappij premien uitgelooft voor oorspronkelijke leer- en leesboeken voor de lagere school, die in den loop van 1859 het licht zouden zien en voldoen zouden aan de voorwaarden door het hoofdbestuur bij een programma te omschrijven.

In overeenstemming met het oordeel der deskundigen heeft het hoofdbestuur premien toegekend aan de volgende werkes: Ons Dorp, een leerboekje voor landsholen, door L. Bouwman; Eerste Leerboekje over de Natuur; de Natuur, aanvankelijk leesboek, en Vervolg op de Natuur, allen door S. L. Burg; Volks-Natuurkunde naar de leerwijze van Cröger, door S. L. Burg; Elementair Rekenboek, door J. Leupen; Leerboek van Kinderen 5e en 6e stukje, door J. M. H. Bouman; Gezondheid de Grootste Schat, (anoniem); Leerboekje der Ned. Spraakkunst voor lagere scholen, door J. A. van Dijk; Blikken op het gebied der Technologie, door Knuivers en Holge; De Lucht, gewone en zeldzame verschijnselen van den dampkring, door W. A. Holterman.

De voorzitter schonste ten ongeveer 12 1/2 ure de vergadering, welke ten 1 ure heropend werd.

— De Vereniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels hield eergisteren en gisteren in deze stad wederom hare jaarlijkse algemeene vergadering in het lokaal de Keizerskroon. Van alle oorden des Lands had men zich daar verenigd, om zich aan de belangen van den boekhandel te wijden. Na het benoemen van een honorair lid en toelating van een aantal voorgestelde gewone leden, heeft de vergadering zich met de behandeling van verschillende onderwerpen bezig gehouden. Daarbij zijn de werkzaamheden van het bestuur, sedert de laatstgehouden algemeene vergadering, met overgrote meerderheid goedgekeurd, en onderscheidene verslagen door commissien uitgebracht, die aanleiding tot discussie en beslissing hebben gegeven. Enige dier onderwerpen waren geheel van huishoudelijke aard, maar sommigen stonden in verband met de uitbreiding van de Nederlandsche letterkunde. Daartoe behoort het verslag omtrent den geregelden gang en den in het laatste jaar bekend geworden uitslag der pogingen, om de voortbrengelen van den Nederlandschen boekhandel in het buitenland bekend te maken; het is daaruit gebleken, dat die pogingen tot hertoe goed geslaagd zijn, en dat er alle uitzigt bestaat, om die noodzakelijke bekendmaking voort te zetten en uit te breiden; intusschen is aan twee der leden opgedragen dienaangaande verder met het bestuur in overleg te treden. Tot de behandeling van eenige verder aan de orde gestelde punten overgegaan zijnde, heeft de vergadering de bestaande bepaling, dat de jaarlijkse algemeene vergadering twee dagen duurt, behouden. Een voorstel van een der leden over de wijze om het uitsluitend regt ter vertaling van eenig buitenlandsch werk te verkrijgen, werd door de vergadering aangenomen; daarentegen een voorstel van een ander lid, tot opheffing van alle hoofd-correspondentschap en vereniging van alle bemoeijingen in één hoofdkantoor voor den boekhandel, afgewezen. Wijders is besloten de volgende algemeene vergadering in 1861 te Haarlem te houden, en dit wel in verband met de algemeene tentoonstelling voor de nijverheid, die aldaan in die stad zal plaats hebben, en welke dan tevens bij die gelegenheid zal kunnen worden bezigtigd. Met eene onderlinge verkooping van boeken werden de werkzaamheden van den eersten dag besloten, terwijl zij gisteren zijn voortgezet en ten einde gebracht. Na den afloop der werkzaamheden bleven de leden vriendschappelijk aan een diner bijeen, waar de meest gewenschte overeenstemming heerschte en menige toast op den bloei van den Nederlandschen boekhandel en op menig ander onderwerp, met hartelijkheid ingesteld en met geestdrift gedronken werd.

MIDDELBURG 13 augustus. — Met Zr. Ms. korvet Prins Maurits der Nederlanden zijn uit Oostindië aangebragt veertien gearresteerden, die, voor onderscheidene misdaden gevonnisd, in Nederland hunne straf moeten ondergaan. Heden voormiddag ten half 12 ure zijn zij te Vlissingen ontscheept en onmiddellijk onder een sterk militair geleide met geladen geweren naar 't huis van burgerlijke en militaire verzekering alhier overgebragt, om eerlang per stoomboot over Rotterdam naar de Rijks gevangenis te Leyden te worden vervoerd. De gevangenen waren bovendien geboeid en aan elkander vastgebonden.

GONS 13 augustus. — Jl. zaterdag heeft de aangekondigde wedstrijd met korenmaai-werktuigen in den Wilhelminapolder plaats gehad. Vier machines waren ingezonden, zijnde twee Engelsche, eene Noord-Amerikaansche en eene Fransche, van welke de laatste niet naar den prijs kon mededingen, omdat er een ongemak aan ontstaan was, dat niet zoo spoedig hersteld kon

worden. De drie machines werden te gelijk op hetzelfde veld beproefd. De eerste, zijnde eene groote, van Burgess en Key, getrokken door twee paarden, had binnen de drie kwartier 20 roeden afgesneden, de tweede van Cuthbert en Co. voor een paard, in 6 minuten langer en de derde van Woods en Co. voor 2 paarden, in 3 minuten langer. De eerste machine legt het graas op reijen, de beide laatste in schoven. Algemeen was men over de uitmuntende hoedanigheid voldaan en geen landbouwer die de doelmatigheid daarvan niet erkende. Heden morgen deed de jury uitspraak en wees de beste prijs van f 500 toe aan Burgess en Key, terwijl de tweede, zijnde eene gouden medaille, werd behaald door Cuthbert; voorstaal der commissie is wijders besloten aan de firma Wood eene zilveren tafelbel als 3den prijs te vereeren. Heden namiddag werd de wedstrijd besloten met een diner.

BERGEN-OP-ZOOM 13 augustus. — Sedert eenigen tijd heerscht hier eene groote bedrijvigheid door het aaneenhoudend vervoeren van zware boomstammen, die door Belgische kooplieden hier en in den omtrek opgekocht en voor België gescheept worden, om aldaar bij den aanleg van spoorwegen of andere aan te leggen werken gebezigd te worden.

WIJBE 14 augustus. — Treurig is het thans men te veld staande boekweit gesteld. Men vreest dat, indien de weersgesteldheid niet spoedig verandert, de oogst van dit zoo onontbeerlijk voedingsmiddel dit jaar zeer gering zal zijn.

In de laatste dagen vertoonden zich in deze omstreken vele vreemde kooptieden, die buitengewoon hooge prijzen voor de vette koeijen betaalden.

Door het aanhoudende gure weder is het honinggewin hier zoo gering dat men vreest dat er dit jaar vele bijen zullen zijn, die zelfs den kost niet kunnen ophalen. Men veronderstelt evenwel dat zulke geen invloed op de prijzen van den honig zal hebben, vermits er nog een groote voorraad der drie vorige jaren is.

De Kermis te Rotterdam.

(Ingezonden.)

Kabinet van den Hof-Mechanicus D. L. Bamberg.

Bij het bezoeken der Kermis vergete men ook de tent van den grijsen BAMBERG, op het Plein achter het Museum Boymans, niet. Men kan zich verzekerd houden, dat men den avond, er doorgelikt, zich niet beklagen zal. 't Behoefte wel nauwelijks gezegd te worden, dat de algemeen bekende Hof-Mechanicus, de Nestor der Kunstbeoefenaren in zijn vak, zijnen sedert meer dan een halve eeuw gevestigden naam nog met eere handhaaft. Wie heeft, in weerwil van hetgeen deze en gene vreemde deeling te aanschouwen gaf, niet de vlugheid bewonderd, waarmede hij zijne, dikwijls schier aan het ongelooftelijke grenzende, toeren ten uitvoer bragt, en wie hem thans bezoekt, zal moeten erkennen, dat hij, niettegenstaande zijnen vier-en-zeventigjarigen ouderdom, op dien hoog geklommen leeftijd nog niets van zijne vroegere behendigheid verloren heeft, en daarin nog voor geen vreemde deeling behoefte achter te staan. — Daarin staat hem hier op eene loffelijke wijze ALBERT ter zijde, met wien wij thans voor het eerst kennis maakten, en het zal wel genoeg tot diens lof gezegd zijn, dat men hem, ook na de kunstverrigtingen van den Veteran der Goocheekunstenaren, met het hoogst genoegoeden werken ziet.

BAMBERG heeft echter goed begrepen, dat de eentonigheid van hetgeen men ziet voor den kermisganger onaangenaam is en daarom voor de noodige verscheidenheid en afwisseling gezorgd. Bezienwaardig zijn alreeds zijne mechanische automaten, inzonderheid zijn koorddanser, die, met vrij gebruik van handen en voeten, de sterkste toeren zoo juist nabootst, dat men zich verbazen moet over het kunstgenie van den vervaardiger, waardoor men bijna zou vergeten, dat men slechts een bewerktuigd beeldje voor zich ziet.

Niet minder bewonderenswaardig zijn de exercitien en equeubristische toeren van WILLIAM OZMOND, wiens ballenspel met de ene hand, terwijl hij een vijftal op dunne staafjes draaijende borden met de andere en den mond in evenwigt houdt, op zich zelve een bezoek overwaardig is; maar dat te meer, daar men hem dat ziet verrigten, staande op een grooten bal, die te gelijk met de voeten in beweging moet worden gehouden; — om van meerdere, niet minder sterke, toeren op die wijze nu geen gewag te maken.

Ook Miss OZMOND toonde ons eene zeldzame vaardigheid en vastheid in al hare bewegingen bij het koorddansen en de strak gespannen koord, zonder behulp van den balancerstok, en als wij nu hierbij nog voegen, dat men nog eenen kunstenaar, die met volle regt den naam van *bras de fer* voeren mag, met de grootste gemakkelijke losheid, zware voorwerpen, die anderen, hoe gespierd ook, met moeite konden optillen, ziet rondzwaaijen en boven het hoofd van de eene in de andere hand werpen, dan zal men moeten erkennen, dat er overvloedige verscheidenheid bestaat, om den tijd, dien men voor eenen geringen prijs bij onzen hooggeleerden vaderlandschen kunstenaar kan doorbrengen, rich niet te doen beklagen, maar dat een bezoek bij hem ruimschoots de loffelijke vermelding en aanbeveling verdient van

EEN OUD KERMISGANGER.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING, IN HET NOTARISBUROU TE ROTTERDAM, Woensdag 15 Augustus 1860, AFSLAG VAN:

Een Huis enz., Zevenhuissteeg, 3/580;... trekg. f 3050, daarboven f 280, verkocht.	
Zes Huizen met Tuinen enz., westzijde Boomgaardslaan, 15/442;.....	- 10150, niet afgeslagen.
Een Huis enz., Schiekade, 14/11;.....	- 1925, daarboven f 110, verkocht.
Een Pand, Open Plaats, Pakhuizen enz., Jan Slijpmansteeg, 3/301 en 302;.....	- 7200, daarboven f 2400 verkocht.
Een Huis enz., Bagijnenhofstraat, 7/206;	- 3400, daarboven f 60, verkocht.
Een Tuin enz., Schotelboschlaan, 14/262;	- 2300, daarboven f 800, verkocht.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 15 Augustus.

OVERLEDEN: J. H. Werkne, man van G. Tjl, 51 j. — M. J. M. Hartmans, d., 7 m. — G. H. de Vos, d., 2 j. BEVALLEN: J. E. Schuitema, geb. van der Velden, d. — A. Zeller, geb. Offerman, z. — J. Peters, geb. Jansen, z. — J. E. Leijdencker, geb. Thoms, d. GEHUWD: J. A. van Agthoven, jm., 28 j., met A. C. van der Ster, jd., 26 j. — P. van Dura, jm., 39 j., met C. van der Kraan, jd., 34 j. — H. Smitter, jm., 41 j., met C. Vlinkenvleugel, jd., 26 j. — A. W. J. Havelaar, wedr., 48 j., met M. Doeleman, wed. B. J. Hamphoff, 38 j. — A. van Vuuren, jm., 35 j., met A. E. Kraisib, jd., 25 j. — W. Droog, jm., 26 j., met G. Blokzeijl, jd., 22 j. — J. G. Rapers, jm., 20 j., met W. v. d. Kist, jd., 23 j. — A. Crama, jm., 41 j., met C. M. Jasper, jd., 44 j. — J. van Griethuizen, jm., 34 j., met M. C. Becker, jd., 32 j. — C. Bekker, jm., 25 j., met D. Erkelen, jd., 28 j. — J. Schröder, wedr., 48 j., met M. Weertz, wed. G. Bontenbal, 41 j. — E. B. van Bueren, wedr., 44 j., met E. Hoek, jd., 26 j. — M. Homburgh, jm., 29 j., met J. P. A. Flammaan, jd., 20 j. — M. van Dam, wedr., 55 j., met M. A. van Leeuwen, jd., 35 j. — H. La Fallje, wedr., 74 j., met J. C. Smit, jd., 58 j. — R. Voets, jm., 26 j., met P. C. Visser, jd., 23 j. — A. Bekker, jm., 26 j., met H. L. van Bakergem, jd., 24 j. — C. van der Zwet,

ROTTERDAM & HULL.

Iederen WOENSDAG en ZATURDAG. Voor Passagiers en Goederen.

Het Stoomschip ENCHANTRESS, Kapitein Ths. Farr, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL Zaterdag 18 Augustus.

De Agenten SEBUWEN & Co.

STOOMBOOTVAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM en HULL. Voor Passagiers en Goederen.

De Rader-Stoomboot SEA GULL, Kapitein R. M. Sawyer, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL AANSTAANDE ZATURDAG, des namiddags ten vijf ure.

Adres bij J. B. CROL & Co.

Menschlievende Landgenooten!

Dat het zinken in het Hollandsche Diep der Capelsche Stoomboot, in den storm van 28 Mei jl., velen hun graf in de golven deed vinden is bekend.

Twaalf der omgekomenen behoorden te Lage Zwaluwe te huis. Zij lieten diep bedroefde Betrekkingen na, waarvan sommigen in hulpbehoevende omstandigheden verkeerden.

Ten behoeve dier ongelukkigen roepen de Ondergeteekenden de liefdadigheid hunner Landgenooten in en zullen zich gaarne belasten met den ontvangst van giften en de vermelding daarvan op gebruikelijke wijze; terwijl zich daartoe mede bereid hebben verklaard de Heer G. P. KRUYFF, Haringvliet, wijk 12, n.º 108, te Rotterdam, en de Uitgevers dezer Courant.

Lage Zwaluwe 15 Augustus 1860.

De Baron VAN SLINGELANDT, Rijks-Ontvanger.

J. KORTEWEG, Genees, Hoel en Verl.

H. LITTOOY Hz., Kerkvoogd.

A. DE LOOY Az., Onderwijzer.

J. WALRAVEN, Lid van den Raad.

J. HOFMAN, Lid van den Raad.

Notarishuis te Rotterdam.

HEDEN, Donderdag den 16 Augustus 1860, des namiddags ten 5 ure,

A F S L A G V A N :

- Een HUIS met PAKHUIS en ERVE, aan de zuidzijde van de Blaak, 2-14. In Trekgeld f 23,800.
- Een HUIS met ONDERHUIS en ERVE, aan de zuidz. van de Wijnhaven, 1-265. In Trekg. f 22,200.
- Een BUTENVERBLIJF met HUIS en ERVE, aan het Nieuwekerk, 15-696. In Trekgeld f 19,200.
- Een HUIS met PAKHUIS en ERVE, aan de noordz. van de Wijnhaven, 2-230. In Trekg. f 25,800.
- Een PAKHUISPAND en ERVE, aan de Jufferstraat, 1-268. In Trekgeld f 17,800.
- Een WINKELHUIS en ERVE, ingerigt tot Broodbakkerij, aan de oostzijde van de Zandstraat, 5-451. In Trekgeld f 8600.
- Een HUIS met BOVENWONING en ERVE, aan de noordz. van de Blaak, 2-306. In Trekg. f 12,000.

De BETREKKING van MACHINIST

op de Stoomboot in het Overzetveer op Matendrecht vacant zijnde, wordt een ieder die voor deze Betrekking, waaraan eene Jaarwedge van f 500 is verbonden, in aanmerking wenscht te komen, opgesoepen om zich daartoe, voor den 1sten September aanstaande, aan te melden aan het Bureau van het Stads Timmerhuis, aan den Haringvliet, alwaar tevens nadere inlichtingen te bekomen zijn.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam, De Secretaris, De Burgemeester, J. L. NIERSTRASZ. J. F. HOFFMAN.

PILULE DE HOGG

PEPSINE-PILLEN van HOGG,

onvermengd, en vermengd met IJzer, of met Iodium-IJzer.

Drie zeer verschillende Preparaten.

1. Pepsine-Pillen van Hogg, dienstig voor storing in spijsvertering, swakte der Maag, en voor alle gevallen waarin de Spijsvertering moeyelijc of onmogelijc is.

2. Pepsine-Pillen van Hogg, vereenigd met loor waterstofgas herleid IJzer, geschikt voor Bleekucht en tot Versterking van verzwakte Getellen.

3. Pepsine-Pillen van Hogg, vereenigd met zuveranderlijk IJzer-Iodure, dienstig voor scrofuluze Ziekten, Waterzucht en Zwakte van het Gestel.

De Pepsine van Hogg wijst door hare verenging met IJzer en Iodium wat die twee uitnemende Geneesmiddelen te sterk prikkelend hadden voor Zenuwachtige Personen, of voor hen die het IJzer niet goed kunnen verdragen.

Onvermengde Pepsine, de flesch van 100 Pillen, fr. de 1/2 fl. 3 fr.

Pepsine vereenigd met IJzer of met Iodium, de fl. 4 fr., de 1/2 fl. 2 fr. 50.

Toezendingen franco per Post.

In de Pharmacie HOGG, rue Castiglione, 2, te Parijs. — Depot in alle goede Apotheken.

Openbare Vrijwillige VERKOOPING.

De Notaris JOHN ANTHONY GROSHANS, zijnde te Rotterdam, als daartoe last hebbende in zijne Principaal, die daartoe geregtelijc zijn authoriseerd, is voornemens om op Woensdag den 7 Augustus 1860, des namiddags ten 5 ure, in het notarishuis, aan de Gelderschedijk, te Rotterdam oormeld, te Veilen en te Verkoopen:

Een extra hecht, zeer ruim en aangenaam gelegen

H U I S,

bbende 14 a 16 zoo groote als kleine Vertrekken, wirts (betrachlijk) grooten TUIN daarachter, en ERVE, staande en gelegen te Rotterdam, aan de zijde van den Opperl en achter uitkomende in de inge Torenstraat, wijk 6, nommer 215, Kadaster n.º K, nummers 765, 766 en 767, te samen groot Roeden 17 Ellen.

Grondlasten f 116. 93. Zijnde in eigen gebruik.

Te aanvaarden 1 October 1860 of eerder, zoo als men zou overeenkomen.

Te bezichtigen twee dagen vóór en op den dag der slijng, tusschen 10 en 4 ure, op vertoon van een rmissiebiljet, af te geven door voornoemden Notaris ROUSHANS, te wiens Kantore, aan de Hoogstraat, middels nadere informatie zijn te bekomen.

Het uiterlijk voorkomen is meestal de beste en altijd iemands eerste aanbeveling. Al is men ook met de beste en edelste hoedanigheden van hoofd en hart toegerust, zoo moet men daarvan eerst blijken geven, terwijl een bevallig en aangenaam voorkomen al dadelijk sympathie inboezemt. Tot een goed uiterlijk behooren vooral fraai en goed onderhouden Hoofdhaar en Baard, welke het schoonste sieraad aan het gelaat bijzetten. Geen wonder dus dat men er reeds zoo lang op bedacht was om door allerlei kunstmiddelen den glans, de kleur en den groei der Haren te bevorderen of te verbeteren; onder de vele dier middelen die tot heden bekend werden is er echter geen hetwelk wedijveren kan met de reeds algemeen zoo gunstig bekende

OUDE-CARTAGENA'S BERG-PLANTEN OLIË,

die alle voordeelen der reeds bekende Haarmiddelen in zich vereenigt zonder een enkel van derzelver nadeelen in zich te bevatten. Hare haarversterkende en haarontwikkelende eigenschappen, door vele genomen proeven voldoende bewezen, beletten het uitvallen en ontijdig grijs worden der Haren. De prijs is 60 Cents per Fleschje, verkrijgbaar aan het Hoofd-Depôt te Delft bij A. BRETVELT Az., en verder:

Te Rotterdam uitsluitend bij J. H. Keller, Weste Wagenstraat; A. Reynardt, Hoogstraat, bij het Oostplein, en verder te

Amsterdam, H. J. Kenken, 's Hage, Iserief en Comp. Schiedam, W. A. Hoek, Hoogstraat.

Leyden, N. J. Sanders, Haarlemmerstraat.

Woerden, J. J. Vollaerts, Gorinchem, W. Bares.

O. Beijerl., P. Kouwenhoven, Alphen, Gebr. Kauling.

Vianen, L. Sakkers, Sommelsdijk, A. K. Beausar, Leydschedam, Wed. Boon.

Utrecht, A. J. v. d. Berckhoff, Idem, M. J. C. Ham.

Assen, A. P. A. v. Gorcum, Hoogeveen, K. J. Kooiman.

Wageningen, T. Dierkes.

SALON DES VARIÉTÉS onder Directie van de Heeren P. BOAS en N. JUDELS. Groote Markt, de eerste Tent van het Westnieuwland. DONDERDAG 16 AUGUSTUS: DE ORGELDRAAJER EN ZIJNE PLEEGDOCHTER, nieuwe vrolijke Vaudeville in 6 Tafereelen, naar het Hoogduitsch van Charlotte Birch Pfeiffer, NA HETZELVE: DE LEKKERBEK ZONDER GELD, knuchtige Vaudeville in één Bedrijf, naar het Fransch, met nieuwe Coupletten enz. Aanvang ten 8 1/2 ure. BOAS & JUDELS.

CIRCUS WOLLSCHLÄGER, WEENAPLEIN. HEDEN DONDERDAG, ten 8 1/2 ure precies: FRIEDRICH-WILHELM-VICTORIA-FEST, voorafgegaan door de nooit geziene Exercitiën in de Manège, door de Eerste Artisten; Dressuur der schoone Paarden CERES en ARABELLA, CAIDS en LOND, benevens den vermaarden Amerikaanschen STIER. Alles volgens Programma.

AMERIKAANSCH CIRCUS. Staande op de Nieuwe Markt, naast de Prinsenkerk. De DIRECTIE heeft de eer te berigten, dat zij op de Kermis gearriveerd is met de meest vermaarde KUNSTRIJDERS en KUNSTRJDERSSEN van Nederland, mitgaders een aanzienlijk getal PAARDEN van de edelste Rassen, waaronder de met roem bekende Arabische Hengst PACHA, de Koning van alle Paarden. Het is haar verder mogen gelukken eens overeenkomst te treffen met den Eigenaar van den echten Amerikaanschen STIER, wiens dressuur zóó wel geslaagd is, dat zij zelfs die van een Paard overtreft. Eindelijk zal zij ook geene kosten ontziende om wat goeds te produceren, bij hare Voorstellingen gedresseerde HONDEN en APEN doen medewerken, mitgaders een gedresseerd SCHAAP, dat, alhoewel het domste Dier genaamd, hier nogtans van eene ontwikkeling doet blijken, die alom de grootste verbazing heeft opgewekt. — Dagelijks zullen Representatie gegeven worden ten 4 en 6 ure, terwijl de groote Avondvoorstelling ten 9 ure plaats vindt. Prijzen der Plaatsen: 1ste Rang 99 Cents, 2de Rang 60 Cents en 3de Rang 30 Cents.

TENTOONSTELLING VAN TWEE MINIATUUR MENSCHEN. De Chinesche Prins en Prinses CHING-FOU-GONG. Staande de Elegante Schitterend Gedecoreerde Chinesische Kiosk op de Viasmarkt. Deze vorstelijke personen uit het Hemelsche Rijk zijn zoo klein dat een kind van vier jaren nog grooter is dan zij, die bijna drie maal zes jaren tellen. Deze wondermensen hebben reeds vele Landen bezocht en alom hebben zij de bewondering opgewekt van de opgetogen toeschouwers. De Tentoonstelling wordt geopend des morgens ten 10 ure. Prijzen der Plaatsen: late Rang 49 Cents, 2de Rang 25 Cents. Kinderen half geld.

VOOR HET EERST IN NEDERLAND. ONDER DE AARDE! Brevet van Uitvinding. De Wonderen en Rijkdommen van het Delfstoffenrijk. GROOTE ENGELSCH

STEENKOLENMIJN, onder Directie van VAN DEN BUSCH en VAN NES, staande de nieuwe fraai ingerigte Tent op de VEST, naast de Beignetskraam van den Heer MAX, waar de Stoommachine aan de deur werkzaam is. Is bezocht geworden door de Koninklijke Familie van Engeland en Nederland. Gedurende de Kermis heeft de Exhibitie plaats van des morgens 10 tot des avonds 10 ure. Prijzen der Plaatsen: Eerste Rang f 0.25, Tweede Rang f 0.10.

Groot Harmonie Concert, uit te voeren door de STAFMUZIEKANTEN van het 1ste Regiment Dragonders, uit ARNHEM, onder Directie van den Kapelmeester H. HENNING, vroeger Kapelmeester van het 8ste Regiment Pruisische Kurassiers. Op HEDEN DONDERDAG, VRIJDAG, ZATURDAG en ZONDAG, den 17, 18 en 19 Augustus 1860, des voormiddags ten 12 1/2 en des avonds ten 8 1/2 ure, in het daarvoor zoo uitmuntend geschikte Lokaal der Onderofficieren-Societeit, in de Lange Warande, door het Bestuur daartoe welwillend afgestaan en voor deze gelegenheid feestelijc Gedecoreerd. des voormiddags 25 Cents de Persoon; des avonds 75 Cents voor een Heer met 60 Cent-Dame, meerdere Dames 25 Cents. M. J. G. v. KEULEN.

Onder-Officieren Societeit. Het BESTUUR geeft kennis dat HH. Leden tot de bovenstaande CONCERTEN voor hun Persoon met éénmalige erlijc toegang hebben. op vertoon van hun DIPLOMA. Rotterdam • C. M. v. D. MEE Cz., 12 Augustus 1860. Secretaris.

MODEL-STEENKOLENMIJN van JULES MOTTE. Standplaats op het Plein bij de gevelen Binnenweschepoot, nabij de Karresteege. Alle dagen te zien des morgens van af 10 ure. Entrée: 25 Cents. Tweede Galerij 10 Cents.

VAUXHALL-DOELE, welke zal plaats hebben op DONDERDAG 16 en ZATURDAG 18 AUGUSTUS 1860, bestaande uit: GROOT MILITAIRE HARMONIE MUZIEK, uit te voeren door het met roem bekende Korps Staf-Muzikanten van het Regiment Grenadiers en Jagers, onder directie van den Kapelmeester F. DUNKLER, en door de Staf-Muzik der Stedelijke Schutierij uit 's Gravenhage, onder directie van den Kapelmeester J. BOLTEN.

GROOT SINFONIE CONCERT à la Musard, van de Réunion Musicale, onder directie van den Heer J. J. BAUMGARTEN. Prachtige Decoratie en Schitterende Illuminatie. Op DONDERDAG 16 en ZATURDAG 18: MATINÉE MUSICALE, door dezelfde Muzijk-Vereenigen. VRIJDAG 17 en DINGSdag 21 AUGUSTUS: GROOTE MATINÉE MUSICALE CHAMPÊTRE, Vrijdags door de Staf-Muziek der Grenadiers en Dingsdags door de Réunion Musicale. De Muzijk der Matinée's zal des middags ten 12 ure en de Muzijk der Vauxhall's des avonds ten 9 1/2 ure aanvangen. De Entrée der Matinée's is bepaald op 30 Cents en die der Vauxhall's op f 1.10 per Persoon. Ineang Haagscheveer. JOS. BELTVENS.

HEDEN ten 12 ure GROOTE MATINÉE MUSICALE, ENTREE VRIJ en des avonds ten 8 ure Groot Bal en Soirée Musicale, IN DE SALON DES VARIÉTÉS, LOMBARDSRAAT, ROTTERDAM, INGEBRIGT A LA FRASCATI, AMSTERDAM, zijnde een derde vergroot, voorzien van buitenwonen Prachtvolle Fonteynen, Vijver, Bendebrun, Prachtige Spiegels, Extra Fraai Gedecoreerd. Het geheel zal door de Kewigste Bloemen bezet zijn, terwijl de einden van het Loosaft Bergachtig zijn aangelegden en het Gedyelst bij de Boomen hun Gezang zullen doen hooren. En verder gedurende de Kermis, elken morgen ten 12 ure: Groote Matinée Musicale, Entrée erlijc. VRIJDAG en ZATURDAG, des avonds ten 8 ure, GROOT BAL en SOIRÉE MUSICALE, met KOMIEKE SCÈNES. Entrée 75 Cents voor Heer en Dame. ZONDAG BAL met Introductie. MAANDAG en WOENSDAG EXTRA SOIRÉE MUSICALE. DINGSdag EXTRA SOIRÉE MUSICALE ET DANSANTE. Aanvang 8 ure. — Entrée Vrij. H. W. LOURENS.

VERTREK der SPOORWEGEN, Hollandsche Spoorweg. Van Rott. naar Amsterdam: 7, 9.30, 11.40, 3.30, 8 alleen n. 's Hage: 1.5's midd., 9.50 's av. " Amst. naar Rotterdam: 8.5, 10.40, 1.25, 4.30, 7.45 " 's Hage " Rott.: 8.30, 10.18, 12.37, 3.39, 6.42, 8.15, 9.59 Aankomst te Rotterdam: 9.15, 11.5, 1.20, 4.25, 7.30, 9, 10.45 Spoorweg Antwerpen-Rotterdam. Van Antwerpen: 7.40, 12.20, 3.50, 5.35; de laatste alleer tot Breda. " Breda: 6, 7.50, 12.35, 4.15. " Rotterdam naar Antwerpen en Breda: 5.30, 10.15, 3. Rhijn-Spoorweg. Rott. n. Utr., Amst., Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.50, 8.25, 9.— Amst. n. Utr. en Rott.: 6.40, 7.25, 10.25, 12.35, 2.30, 6.15, 8.30, 9.15 Arab. n. Utr., Amst., Rott.: 6.50, 9.30, 11.35, 12.10, 12.50, 5.30, 7.55 Utrecht naar Rott.: 6.30, 8.40, 11.40, 1.25, 4.30, 7.30, 9.50 Gouda naar Rott.: 7.36, 9.34, 12.34, 2.8, 5.40, 8.28, 10.33 Aank. te Rott.: 8.15, 10.—, 1.—, 2.25, 6.30, 9.— 11.—

Gedrukt en uitgegeven bij G. en C. A. van Reyn, te Rotterdam.

K. E. N. I. S. G. E. V. I. N. G.

Het HOOFT van het GEMEENTEBESTUUR van ROTTERDAM brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat door den Heer Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, op den 7den dezer maand, zijn ekenoor verklaard:

Twee primitieve Kollieren voor de Belasting op het Personeel; bevattende aanslagen in wijk 6, 7, 8, 9, 11, 13 en 14, dienst 1860—61, behoorende tot de beide afdelingen der Gemeente;

Wat vermeldde Kollieren ter invordering zijn gesteld in handen van de Heeren Ontvangers, en ieder daarop voorkomende verplicht is zijnen aanslag, op den bij de Wet bepaalde voet, te voldoen, en dat het bedrag van drie maanden ingaat, binnen welke termijn de kollieren worden ingediend.

Rotterdam den 15 Augustus 1860.

Het Hooft van het Gemeentebestuur,

J. F. HOFFMAN.

STATEN-GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van donderdag 15 Augustus.

In deze zitting is behandeld over het gewijzigd voorstel van den heer *Slob* tot afkoopbaarstelling der tienden, nadat de Commissie van Rapporteurs rapport had uitgebragt over een petitie, te dier zake bij de Kamer ingekomen.

De heer *Cremers* was de eerste spreker. Hij vreesde de verwerping van het voorstel. Na herinnerd te hebben de argumenten, bij een vorig voorstel door voor- en tegenstanders van de afschaffing van het tiendrecht, aangevoerd, constateerde hij dat de tegenstanders in aantal zouden hebben afgemomen, want volgens het verslag vond hij geen der leden meer tegenspraak de wenschelijkheid, om tot de afschaffing te komen. Het beginsel der afschaffing was dus aangenomen, alleen bleef nog over de regeling der grondslagen, waarop dat beginsel zou worden toegepast. Hij hoopte dat eene nadere voordragt, door de Regering in te dienen, die grondslagen tot algemeene bevrediging regelen zou, en daaronder begripen de regeling van de wijze van afschaffing voor vlas- en springtienden, thans in het voorstel niet opgenomen. Ook achtte hij de bepaling wenschelijk: 1°, dat de tiendheffer het regt zou hebben de tienden te veranderen in eene vaste grondrente, dan wel die tienden afkoopbaar te stellen; 2°, dat het Kroondomein moet worden afgecheiden van het Staatsdomein; om bekende grondwettige gronden. Intusschen zou hij zelf vóór het voorstel stemmen, omdat er geene ongrondwettigheid in ligt, en het een groote stap nader doet tot de toepassing van een beginsel, dat nu bijt het tegenspraak meer te onderwinden.

De heer *Tonckens* was verpligt zijne stem aan het voorstel te weigeren. Hij had daartegen drie hoofdbezwaren: 1°, het voorstel regelt een onderwerp, dat reeds is geregeld door het decreet van 1813, hetwelk hem voorkomt in allen deele verbindend te zijn; ofschoon de toestand van den tiendheffer beter zou zijn onder vigeur van het voorstel, dan onder dat decreet; 2°, het gebrek aan wederkeerigheid. Het Keizerlijk decreet van 1813 liet aan den tiendheffer ten minste de bevoegdheid, om ook van zijnen kant de tienden in eene „redevance en argent“ te doen overgaan; deze bevoegdheid erlangt echter de tiendheffer bij dit voorstel niet, terwijl deze zelfs niet de bevoegdheid heeft, om de keuze van tijd te doen, waarop de afkoop zou kunnen plaats hebben; 3°, dat men met deze wet vier verschillende bepalingen zou hebben betrekkelijk de tienden, namelijk dit voorstel, het decreet van 1813 en de besluiten van 1843 ten aanzien van de wijze van afkoop der Kroon- en Staatsdomeinen. Er zal dus komen een ongelijke toestand van belangen, hetgeen streed met art. 3 der Grondwet, dat eene gelijke bescherming van personen en goederen waarborgt. Op deze gronden kan de spreker het voorstel niet aannemen, ofschoon ook hij het oogenblik zou zegenen, waarop alle tienden zouden kunnen worden afgeschafte. Hij hoopte dan ook, dat de Regering ten spoedigste eene goede wet tot afschaffing van alle tienden, zonder eenige uitzondering, zou voorstellen.

De heer *Sasse van Ysselt* acht het voorstel te zijn een dood paard aan een boom gebonden. Hij kan de leer niet volgen om aan te nemen wat men in zich zelf afkeurt; het voorstel komt hem voor te zijn zeer onpractisch; indien hij het aannam, hij zou medewerken tot het strooijen van zand met milde hand in de oogen der naar afkoop dorstige tiendpligtigen. Het voorstel zou alleen weldadig werken voor de advocaten. Wanneer hij het afstemde, dan erkende hij toch, dat de discussie daarover het nut had gehad om de noodzakelijkheid eener billijke en algemeene afschaffing van het tiendrecht algemeen te doen erkennen, aan welke behoefte hij nu hoopte dat de Regering ten spoedigste door de voordragt eener wet zou voldoen.

De heer *Fransen van de Putte* bespreekt eenige punten, die in het verslag der Kamer voorkomen. Het hoofdidee van het voorstel, vrijwillige afkoopbaarstelling, werd door hem toegejuicht; maar hij verlangde het doel der afschaffing te bereiken door eerbiediging van wederzijdsche regten en door het aannemen van billijke grondslagen voor allen, hetgeen hem voorkwam, zeer wel bereikbaar te zijn. Het verslag der Kamer toonde dan ook duidelijk aan de Natie, dat ook de Eerste Kamer verlangt naar de opheffing van een bezwaar, dat op den landbouw drukt; maar ook dat die Kamer geen misbruik wil maken van magt, maar waar het geldt regeling van zoe tedere belangen als die van eigendom, alleen wil handelen naar de regelen van regt en van billijkheid. Het hoofddoel van het voorstel zou niet worden bereikt; alleen boeren die niet veel geld hadden, zouden kunnen afkoopen, niet zij, die in het zweet huns aanschijns werken en niet op bepaalde tijden over gelden beschikken kunnen. Het beginsel van het voorstel kan hij dus niet beamen; volgens hem moet afschaffing mogelijk gemaakt worden voor alle tiendpligtigen. Overigens was het tiendrecht even onzeker als wisselvallig, weshalve het z. i. niet noodig was, om den afkoop van dat regt hoog te stellen; want die afkoop was, juist van wege die onzekerheid en wisselvalligheid, evenzeer in het belang van den tiendheffer als van den tiendpligtige. Bij hem was het decreet van 1813 nog altijd verbindend en werd, ten onrechte, in het voorstel gemist de bepaling van wederkeerigheid, reeds door den heer *Tonckens* be-

sproken; al hetgeen hem, ofschoon zijns ondanks, nopen zou, zijne stem aan de voordragt te weigeren. Ook hij echter, drong op regeling aan van de zaak, en volgens z. i. moet die regeling geschieden op grond van het beginsel van onteigening. Dat de Regering de zaak niet zou laten rusten, daartoe drukte hij ten slotte den wensch uit, en de stellige verwachting op grond van het nu algemeen uitgedrukte verlangen naar regeling van het gewigtige vraagstuk.

De heer *Chimelpenninck van der Oije* verdedigt het voorstel. Ten tweeden male was het voorstel door de Tweede Kamer, en laatstelijk met eene overgrote meerderheid, aangenomen: zou nu de Eerste bij haar gevoelen blijven staan en andermaal het voorstel verwerpen? Met het oog op het standpunt dezer Kamer achtte hij zulks niet wenschelijk. Wanneer de Kamer, gelijk zij het uitdrukt in haar verslag, een einde aan de zaak wil gemaakt hebben, dan zag spreker niet, hoe de Regering anders haar regelen zou? De Regering kon niet anders voorstellen dan hetgeen nu werd voorgedragen, en wat zou dan, in dat geval, de Eerste Kamer doen? Zou zij ten derde male verwerpen, of eindigen met tegen hare overtuiging in te handelen? Spreker had voorzeker den meesten eerbied voor de regten van den eigendom, maar het publiek belang eischte soms beperking van dien eigendom; reeds twintig jaren geleden had deze Kamer in de zaak der *novalia* het eigendomsrecht beperkt; hetzelfde geschiedde, en zulks in aanmerkelijke mate, bij de wet op de jacht en visscherij; er waren dus antecedenten tot aanbeveling van hetgeen thans met betrekking tot de afkoopbaarstelling der tienden werd voorgedragen. Bovendien territoriaal eigendom was het tiendrecht niet, evenmin als het jachtregt; het tiendrecht was volkomen afhankelijk van de wilkeur van den tiendpligtige, om aan zijne landen eene bepaalde bestemming te geven; zoodat bij de voortdurende vorderingen die de landbouw maakt, de tiendheffer steeds meer en meer de waarde van zijn tiendrecht zal zien verliezen. Het groote beginsel, dat men verlangde toe te passen, was vrijheid; opheffing van belemmering voor den landbouw; er waren geen twee landen te noemen, die de tienden uit dat oogpunt niet hadden afgeschafte; het eenige land, hetwelk zoe heeft behouden, was Nederland. Niet langer moet zoodanige toestand duren; en hij voor zich geloofde niet dat bij verwerping van dit voorstel groote kans was, dat de zaak geregeld werd. Het beginsel van wederkeerigheid was in het voorstel niet aangenomen, omdat de tiendheffer ten allen tijde, ook nu, zijn regt kan verkoopen; de tiendpligtige kan zich echter niet ontslaan van zijne verplichting; wederkeerigheid was derhalve niet noodig toe te passen. Wat betreft den aangenomen maatstaf naar den penning 20, hij achtte dien billijk in verband met het wisselvallige van de vruchten; die het tiendrecht oplevert, en hij geloofde dat dit groote vraagstuk van den maatstaf een groote stap nader tot zijne beslissing zou hebben gedaan, indien óf de Minister van Binnelandse Zaken óf de Minister van Financien hun gevoelen daarover hadden medegedeeld. Voorts betoogde spreker dat voor de bloktienden in het belang van den heffer door het voorstel gunstige bepalingen waren gemaakt, en dat het overigens ten eenenmale onmogelijk was, om alle soorten van tienden bij name in de wet te omschrijven. Het voorstel regelde den afkoop van het tiendrecht in het algemeen, waarvan alle soorten van tienden van zelve onderworpen waren. Eindelijk besprak spreker de kwestie der kroondomeinen, betoogende dat te regt in de wijze van afkoop der tienden, op die domeinen rustende, bij het voorstel geene veranderingen zijn gemaakt, vooral op grond dat de regeling bij de wet van het inkomen der Kroon daartegen zich verzette. De bezwaren, tegen het voorstel aangevoerd, waren derhalve z. i. niet van dien aard om verwerping te rechtvaardigen, welke hij overigens zeer zou betreuren, daar hij dan voorzorg óf geene regeling van de zaak, hetgeen door deze Kamer zelfs niet werd gewenscht, óf dat deze Kamer later toch zou moeten eindigen met toe te geven.

De heer *Tonckens* bestreed den vorigen spreker, daarbij op nieuw aandringende op een toelichtende de bezwaren, door hem in zijne eerste rede ontwikkeld. Hij bleef het voorstel achten onbillijk, eenzijdig, en, inderdaad, het doel niet bereikbaar stellende, hetwelk het beoogt.

De heer *Meeuwen* verklaart thans te zullen stemmen vóór het voorstel, ofschoon hij vroeger daartegen had gestemd. Zijne zienwijze tegenwoordig wordt bepaald doordien de Tweede Kamer ten tweeden male het voorstel had aangenomen, de Eerste Kamer zelve nu de wenschelijkheid der afschaffing van de tienden had erkend, en het hem duidelijk gebleken was dat er onzekerheid bestond over de regtsgeeldigheid van 1813, aan welke onzekerheid hij door de aanneming van dit voorstel zou wenschen een einde te maken. Alleen dan had hij tegenstemd, indien de Regering de verklaring had afgelegd, het vraagstuk der tienden te zullen regelen.

De heer *de Kempenaer* betoogt, dat het voorstel niet strookt met de eischen der billijkheid, en dat hij het derhalve zal afstemmen. Hij wordt daarbij niet geleid door de vrees van den heer van der Oije, dat de Tweede Kamer ten derden en ten vierden male met het voorstel zou terug komen; dat ware z. i. een misbruik maken door de Tweede Kamer van de uitgebreide regten, haar toegekend, indien zij op die wijze de regten der Eerste Kamer zou willen bekorten. Bovendien mogt hij er niet toe medewerken, een voorstel van wet aan te bieden ter bekrachtiging door de Kroon, waarvan het nut, de billijkheid en regtvaardigheid niet bij hem was gebleken. Waren de tienden werkelijk zoe drukkend als men zegt, dan behoorde de wet vast te stellen een termijn, binnen welken het tiendrecht moest zijn opgeheven; nu evenwel bleef de zaak zoodat zij was, en de voortduur van het regt afhankelijk van den wil der tiendpligtigen. Ook hij verlangde, dat de Regering de zaak zich aantrok, en betreurde daarbij de afwezigheid van alle leden van het Ministerie, die ten deze z. i. eene laakbare onverschilligheid aan den dag legde.

De heer *van der Lek de Clercq* is bij zijne vroegere overtuiging gebleven. Grootendeels is hij het eens met den vorigen spreker betrekkelijk het vraagstuk der verhouding in deze zaak tusschen de Eerste en Tweede Kamer; den heer *Cremers* geeft hij toe, dat de grondwettige quaestie de zaak niet meer domineert; hij geloofde dat de tienden niet meer passen in den tegenwoordigen tijd, ofschoon de bezwaren, daartegen geopperd, overdreven zijn; maar hozeer hij de tienden wenschte te zien afgeschafte, kon hij zijne stem niet geven aan het voorstel, want, boven en behalve de onbillijkheid die er in gelegen was, achtte de spreker het geheele voorstel onuitvoerlijk, ten betooge waarvan spreker trad in de mededeeling van bijzondere gevallen, die zich bij afkoop konden voordoen en waartoe het voorstel geene regeling hoegenaamd aan de hand gaf. Voorts trad hij in eene wederlegging van eenige punten, aangevoerd door den heer *Schimelpenninck van der Oije*; betoogde, dat juist omdat het tiendrecht zeer precar is, afschaffing daarvan noodzakelijk was, waarbij dan de kroon- en Staatsdomein-tienden moesten worden begrepen. De Regering

alleen was overigens in staat een voldoende en billijk wetsontwerp op deze materie aan te bieden, en hij drukt den wensch uit, dat zulks zoe spoedig mogelijk geschieden mogt.

De heer *van Nispen van Panneleden* bestreed ook nu, gelijk bij eene vorige gelegenheid, het voorstel. Hij laate het vraagstuk ter zijde, of de eindwet wel den afkoop bij wet toeliet. Hij besliste niet of het decreet van 1813 was verbindende, maar hij geloofde het zeer stellig: in ieder geval had dit voorstel de intrekking van dat decreet moeten bepalen. In tegendeel gaat het voorstel uit van de stelling: alsof er nog geene wijze van afkoop van tienden bij de wet was bepaald; daartoe zou noodzakelijkerwijs verwarring voortkomen; de tweede wet naast de eerste zou als het ware worden eene bron van moeilijke proceduren. De spreker lichtte deze stelling toe, door vele bijzonderheden mede te deelen, waarin de toepasselijkheid van beide wetten te gelijk zou kunnen worden beweed. Ook hij was overigens met andere sprekers van meening, dat dit voorstel, werd het tot wet verheven, nooit zou worden uitgevoerd; wilde men werkelijk afschaffing der tienden, dan moest men terugkeeren tot de beginselen van het Keizerlijk decreet van 1813. Het voorstel was bovendien onvolledig en strijdig met de belangen van den landbouw, zoodat hij er tegen zou stemmen.

De heer *van Eysinga* betoogde, dat het voorzigtiger ware de geheele quaestie over de verbindbaarheid van het decreet van 1813 te laten rusten, tot dat de Hooge Raad ten dezen aanzien eene jurisprudentie zou hebben vastgesteld. Men moest derhalve thans het voorstel beoordeelen geheel op zich zelf, en dit doende kwam de spreker tot de slotsom, dat het nu, even als vroeger, rustte op beginselloosheid en op onbillijkheid, niet van wege den nu andermaal gekozen maatstaf van den penning 20, maar bovenal van wege het gemis aan wederkeerigheid, waardoor de wet al de magt van afkoop in handen geeft aan eene enkele partij. Een voorstel van wet, dat zoodanige strekking had, kon hij niet aannemen; daarentegen verenigde hij zich met den wensch van andere leden, om bij de Regering op eene spoedige regeling aan te dringen, te meer daar ook hij de Regering alléén in staat tot eene goede regeling acht.

De heer *Sassen* roerde slechts twee punten aan, ter verdediging van het voorstel. Hij meende dat het decreet van 1813 is ingetrokken bij het Soevereine besluit van 1814, en dus dat er geene twee wetten zouden zijn, die omtrent dit punt konden worden ingeroepen. Dit was dus geen grond om zich tegen het voorstel te verzetten. Het tweede punt betrof de bepaling van het voorstel, betrekkelijk de Staats- en Kroondomeinen; wanneer het voorstel de bepalingen betrekkelijk die domeinen onveranderd liet, dan werd geen onregt gepleegd; immers er bestaan reeds verordeningen die den afkoop dezer landen regelen.

De heer *van Nispen van Panneleden* adstrueerde nog nader zijne meening, rakende de verbindbaarheid van het decreet van 1813; de heer *Tonckens* deed dit ook van zijne zijde, terwijl de heer *Fransen van de Putte* ten tweeden male in eene ontwikkelende trad van de reeds door hem betoogde stellingen, waarna de debatten gesloten werden verklaard.

Tot stemming overgaande werd het voorstel verwerpen met 27 tegen 11 stemmen.

Tegen, stonden de heeren Borski, Blankenheym, de Vos van Steenwijk, van Wessem, van Heeckeren van Wassenaer, van Weel, Tonckens, van Golslein van Oldenaller, van den Dries, van Roijen, van Andringa de Kempnaer, van Rijckevorsel, van Rhemen van Rhemenshuizen, van Ayiva van Pallandt, Cost Jordens, van der Oudermeulen, Fransen van de Putte, van Eysinga, Huydecoper, van Maarseevee, Bosch van Drakesteyn, Hartsen, Sasse van Ysselt, Hartvelt, van Nispen van Panneleden, de Voorzitter. Vóór stonden de heeren *Schimelpenninck van der Oije*, *Michiels van Kessenich*, *Villers de Pité*, *Cremers*, *Sassen*, *Beerenbroek*, van Meeuwen, van Swinderen, Taets van Amerongen, *Rijsterborgh* en *Loopyt*.

Van dit besluit zal worden kennis gegeven aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Vergadering is daarna uiteengegaan tot morgen ochtend ten 11 ure.

WETSONTWERP

betreffende het doen aanleggen van

SPOORWEGEN

voor

Rekening van den Staat.

Memorie van Beantwoording der Regering op het Verslag der Commissie van Rapporteurs van de Eerste Kamer.

Blijkt het Verslag der Commissie van Rapporteurs, heeft het onderzoek dezer wetsvoordragt in de Eerste Kamer der Staten-Generaal aanleiding gegeven tot de behandeling van vier hoofdpunten, welke in het algemeen zijn besproken.

I. Het eerste der hoofdpunten was: „de aanleg van spoorwegen voor rekening van den Staat tegenover het stelsel van concessie.”

De voornaamste bezwaren, die volgens dit gedeelte van het Verslag tegen het in deze wet gehuldigde stelsel hebben gegolden, zijn, men veroorloofde de opmerking, in de met de andere Kamer gewisselde stukken reeds zoe uitvoerig behandeld, dat er nauwelijks iets nieuws over te zeggen blijft. Welke bezwaren er intusschen aan het voorgedragen stelsel mogen verbonden zijn, zij zijn, naar de innerlijke overtuiging der Regering, van onzijdig minder gewigt, dan die waartoe het concessiestelsel zoude hebben geleid. Maar bovendien, in den stand, waarin de zaak der spoorwegen hier te Lande was gebragt, diende er naar andere middelen te worden uitgezien, om eindelijk iets tot stand te zien gebragt, en de Regering heeft, na de zaak ernstig en gezet te hebben overwogen, gemeend, dat de aanleg van spoorwegen, na herhaalde proefnemingen, op geene betere en meer doeltreffende wijze konde worden bevorderd dan door de aanneming van het in de wetsvoordragt voorgestelde stelsel. De opmerkingen en bedenkingen, in deze afdeeling van het Verslag vervat, hebben in deze zienwijze der Regering geene verandering gebragt. Zij blijft integendeel bij de gelegenheid, die haar thans weder gegeven wordt, vasthouden aan het stelsel door haar gekozen, waarvan zij zich, indien het ook den bijval van dezen tak van wetgeving mag wegdragen, in het algemeen belang van den Staat de meest heilzame vruchten beloofd.

Daarna gaat de Regering over om de bedenkingen tegen Staatspoorwegen op de bekende gronden te wederleggen, waaraan wij, voor zoeveel betreft bepaaldelijk tot de Regering gerigte vragen, het volgende ontleenen:

Het beheer over de uitvoering der werken zal gewis

tot het in dienst stellen van meer personeel leiden. Men verlieze intusschen niet uit het oog, dat ook het toezigt bij het aannemen van het concessiestelsel vermeerdering van personeel zoe hebben gevorderd, juist om zich te verzekeren dat goed en deugdelijk werk werd geleverd. Het beginsel van aanleg van Staatswege brengt geenszins het exploiteren van Staatswege mede. Intusschen is, aan de bedenkingen, die ten opzichte der exploitatie door de andere Kamer waren ter sprake gebragt, door eene aanvulling van het primitief aangeboden wetsontwerp te gemoot gekomen. Volgens art. 4 van het tegenwoordig ontwerp bepaalt de wet de wijze van exploitatie, en aan de toekomende beoordeeling van de Wetgevende Magt wordt, alsoo het nemen eener beslissing omtrent dit punt, overgelaten.

II. „ Aan het stelsel van het tegenwoordig plan is te groote uitbreiding gegeven.”

Hiervoor is reeds gezegd en, naar men vertrouwt, zal het bij de behandeling der verdere deelen van het verslag blijken, dat in het algemeen de thans voorgestelde lijnen niet uitgebreider zijn dan die vroeger waren beraamd.

Verscheiden leden hebben blijkens deze paragraaf gewenscht dat de zeer gelegenheid werd gevraagd:

„ 1°, of bij de Regering bekend is, dat de leening voor den spoorweg van Zwolle, over Amersfoort, naar Utrecht al dan niet volteekend is.”

Bij de Regering zijn geene andere berigten voorgehanden dan die welke in de dagbladen terzake dier insehrijving voorkomen. In die van de jongste dagen wordt intusschen eene oproeping aangetroffen tot storting van den eersten termijn van het ingeschreven kapitaal tegen de helft van de maand september e. k.

„ 2°, is eene concessie aangevraagd voor eene spoorweg van Kampen, over Zwolle, Raalte enz., naar de Duitsehe grenzen?”

Werkelijk is zoe onlangs door de Centraal-spoorwegmaatschappij concessie gevraagd voor eene spoorweg van Kampen, over Zwolle en Almelo, naar de Duitsehe grenzen; maar die concessie is nog niet verleend kunnen worden. Omtrent de financiële krachten dier aanvragers kan de Regering voor alsnog geene inlichting geven. Wordt zoodanige concessie verleend, dan zal daardoor volkomen zijn tegemoot gekomen aan de bezwaren, waartoe het niet opnemen der lijn Kampen-Zwolle onder de Staatspoorwegen bij sommige leden aanleiding gaf, ofschoon naar het oordeel der Regering niet met genoegen kan worden grond.

Met betrekking tot de bedenkingen, geopperd tegen de verschillende lijnen van het wetsontwerp, verwijst de Regering in de regel naar de gewisselde stukken in de debatten bij de Tweede Kamer, terwijl zij op gedane vragen o. a. het volgende antwoordt:

De Regering zal zich beijeren, zoodra eenigzins doenlijk, de toegezegde voorstellen te doen betrekkelijk de overgangen der Ooster-Schelde en van het Sloe. Welke ook die voorstellen mogen zijn, kan zij de verzekering geven, dat de som van f 3,422,000, in de raming van kosten uitgetrokken voor den overgang van de Ooster-Schelde met bijbehorende werken, voldoende zal worden bevonden, al moest daartoe de aanleg van het kanaal door Zuidbeveland worden bekostigd. Men zal zich toch, kunnen herinneren dat de dam in de Ooster-Schelde bij de vroegere concessie werd geraamd op f 1,000,000, en het kanaal door Zuidbeveland op ruim f 2,000,000.

Ten aanzien van de 8ste lijn had men gewezen op de belangen van Nijmegen, op de gewenschte verstandhouding met Pruisen, op het vermoedelijk gemis der aansluiting van Venlo met Vierssen. Men had gevraagd of Pruisen inderdaad zijne toezegging tot die aansluiting heeft afhankelijk gemaakt van de voorwaarde dat de verbinding van Crefeld en Nijmegen met het Nederlandsch spoorwegnet tot stand zou komen, en zoe ja, welke middelen de Regering dan voornemens is te baat te nemen om in zoodanige ongelegenheid te voorzien.

De Regering kan niet ontveinen dat zij de wijziging van haar oorspronkelijk voorstel ongaarne heeft gezien. Zij meent evenwel dat het berusten in de genomen beslissing ter bevordering van eene gewenschte overeenstemming tusschen de verschillende takken der wetgeving raadzaam was, dewijl de voor- en nadeelen aan de verschillende ritzingen verbonden tot uiteenlopende gevoelens aanleiding gaven; maar vooral ook dewijl de belangen van 's Rijks defensie voor het aannemen der wijziging pleitten.

Hoe de belangen van Nijmegen kunnen worden bevredigd zal een punt van ernstige overweging bij de Regering uitmaken. Tot nu toe heeft de Pruisische Regering zich werkelijk ongenegen betoond, de aansluiting Venlo-Vierssen te bevorderen zoolang de aansluiting van den Crefeldschen spoorweg over Nijmegen met de Nederlandsche spoorwegen niet verzekerd is. Men mag evenwel niet uit het oog verliezen dat zoodra de Noordbrabantse en de Zeeuwache spoorwielijnen zullen tot stand zijn gebragt, de verbinding te Vierssen evenzeer in het belang van Pruisen als van Nederland zal zijn, en men mag van de verlichte Regering in Pruisen niet verwachten dat zij aan eene stelling zal blijven vasthouden, die tegen haar eigene belangen zoe aanschiens. Eerst later zal het geval zich kunnen voordoen dat nu voorzien wordt; maar ook dan eerst zal men de middelen kunnen aangeven die te baat kunnen genomen worden om in de gevreesde ongelegenheid te voorzien; voorbarig zoude het zijn, nu reeds daarentrent eene beslissing te nemen.

Op de vraag, welke vooruitzichten er bestaan omtrent de bereidwilligheid van het gouvernement van Hannover om de aansluiting op zijn grondgebied in de hand te werken, kan geantwoord worden, dat men de meest gepronede redenen heeft, van die zijde de gunstige medewerking te rekenen, te meer dewijl de belangen van Hannover en van de Staatsbaan aldaar zoe zeer bij eene doeltreffende verbinding zijn betrokken.

Omtrent de overbrugging van de Lek te Kuilenburg meent de Regering in de eerste plaats te mogen verwijzen naar het rapport der hoofdingenieurs, hetwelk gedurende de discussie over dit wetsvoorstel bij de andere Kamer is overgelegd en thans ter griffie van de Eerste Kamer ter inzage van de leden ligt. Wel zijn deze deskundigen van hetzelfde korps als die welke in 1853 een ongunstig oordeel over de sprake gebragte overbrugging hebben uitgesproken, maar de omstandigheden zijn niet meer dezelfde; de bouw van zoe groote bruggen heeft sinds 1853 reuzenschreden gemaakt; bruggen met zoe groote overspanningen zijn meer en meer bekend geworden; men heeft zoe bij ijsgang kunnen gadeslaan, en de vrees, waartoe zij vroeger algemeen aanleiding gaven, bepaalt zich thans bij weinigen, zoe als dit bij de gevoerde discussie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal overtuigend is gebleken.

Het ligt niet in het plan der Regering om de rivier-overgangen door middel van vlottende bruggen te doen plaats hebben, en alhoewel nog geen bepaald plan voor de brug te Kuilenburg is vastgesteld, meent zij de verzekering te kunnen geven, dat men er in zal kunnen slagen daar geen pijlers midden in de rivier te bouwen; naar hoe dit plan ook moege zijn, voor de belangen van den afvoer van oppervlaktewater en

ijis zal op de meest volledige wijze worden gezorgd, terwijl men tevens aan de dijken zoodanige versterkingen zal aanbrenge, als blijkbaar raadzaam te zijn. Dit sal een punt van zeer bijzondere zorg voor de Regering uitmaken.

"De negende lijn gaf aanleiding om te wijzen op de bezwaren van eene overbrugging bij Rotterdam en op het gemis van eene brug aan den Moerdijk, waaroventrent evenwel de gevoelen zeer uiteenloopende waren."

De bezwaren, waarop men wijst met betrekking tot de brug bij Rotterdam, zullen der Regering tot spoedig trekken om te doen onderzoeken hoeverre en op welke wijze het best aan die bezwaren kan worden gemoet gekomen; wellicht zal dat middel te vinden zijn in eene wijziging der vroeger ontwerpgerichting langs IJsselmonde; zoodanig dat het zoo druk bezochte schaarwater tusschen Dordrecht en Rotterdam geheel vrij blijft.

De Regering betreurt het dat zij niet in de gelegenheid is te voldoen aan het verlangen naar mededeeling van hare voornemens, omtrent de richting van de lijn door de Zaanstreek of naar Alkmaar. De zaak der doorgraving van Holland op zijn smalst is nog niet tot die rijpheid gebracht, dat men nu reeds eene toezegging zou kunnen doen, die bij de discussien in de Tweede Kamer ook werd uitgelokt, maar niet kon gegeven worden. De Regering moet zich dus bepalen bij het toen gezegde, waartoe zij de vrijheid neemt kortheidsshalve te verwijzen.

III. De financiële voorwaarden van het plan gaven bij vele leden aanleiding tot de aanmerking dat de kosten zeer hoog zijn, hetgeen inzonderheid teeggenschreven mag worden aan de groote uitgebreidheid van het te bouwen spoorwagetrak. Dit gaf aanleiding tot den wensch, het totaal bedrag te mogen weten eener raming van al de werken begrepen in het wetsontwerp, zoo als dit thans is gewijzigd. Ter beantwoording van die vraag moge het navolgende strekken.

De begrooting bij de concept-wet overgelegd bedroeg, voor al de lijnen te zamen genomen, met eene baan voor dubbele spoorbreedte f 79,447,639. De groote rivier-overgangen (met uitzondering van de brug te Tiel) waren berekend met een bovenbouw voor enkel spoor, op f 16,335,094. Werken voor 's Rijks defensie, Memorie, totaal f 95,732,633.

Hiervan moet thans worden afgetrokken: voor de lijn Maarsbergen's Bosch f 5,636,563, voor den overgang te Tiel f 400,000, voor de brug te Amerongen f 2,749,500, en voor de brug te Lith f 2,048,200, te zamen f 10,829,263; blijft f 84,953,370. Terwijl moet worden bijgeteld voor de lijnen Groningen-Assen-Meypl, volgens de begrooting van 1859, f 4,336,375, Utrecht-Kullenburg-Bomzels-Bosch, gesaamd met al de bruggen als voren, op f 20,937,070; alzoo te zamen f 110,736,815. De baan voor enkel spoor aangelegd wordende, kan dit eene vermindering geven van hoogstens f 3,526,815; blijft f 107,209,000.

Met inbegrip der bruggen kunnen de lijnen in de gewijzigde wet aangegeven dat in ronde cijfers gesaamd worden op f 108 a 111 miljoen. Hierbij valt evenwel op te merken, dat in de globale raming van 1859 voor de uitwerpen bruggen in de lijn Utrecht-Kullenburg's Bosch was uitgetrokken eene som van ruim zessien miljoen, terwijl sommige deskundigen beweren, dat eene nader studie van het ontwerp eene niet onbelangrijke vermindering van dit cijfer als mogelijk zal doen kennen. Voegt men nu hierbij, dat in de algemeene raming voor de wegen op tien per cent voor onvoorziebare werken is gerekend, dan mag men, zoo het schijnt, gerust aannemen, dat eene verhooging van het aangegeven cijfer met 25 per cent, zoo als in het Verslag wordt gevreesd; gefortius is te verwachten. Het is bovendien niet duidelijk waarop de meening rust, dat de gemaakte ramingen van kosten juist met 25 per cent zouden te vermeerderen zijn, terwijl daarentegen vroeger door deskundigen werd beweerd, dat de ramingen te hoog waren en getuigen van overdrijving bij de Rijks-ambtenaren, die de begrooting hebben opgemaakt.

Ten opzichte der financiële berekeningen hebben enkele leden gemeend de uitdrukking "overdrijving" te kunnen bezigen, en gezegd, dat het ligt veel, een cijfer van 60 miljoen als weidra beschikbaar voor te spijgelen.

De Regering stelt er groten prijs op, dat ieder lid der Vergadering in staat zij, zich te overtuigen, dat zij ten aanzien der financiële krachten van het oogenblik vooral als van de toekomst eer gebleven is beneden den gestegen is boven de werkelijkheid.

1. Zij was in de Memorie van Toelichting uitgegaan van de stelling dat het overschot van het jaar 1860, met aftrek van de buitengewone amortisatie, som bedraagt f 17,000,000.

Het blijkt thans dat dit overschot — wanneer men de buitengewone amortisatie van f 11,500,000 en de daartegen overstaande toevoeging van f 5,000,000, bij de wet van 7 juni 1860 (Staatsblad n. 25), mitsgaders het miljoen gulden, dat bij het aanhangige wetsontwerp wordt voorgesteld nog in dit jaar aan de spoorwegen te besteden, buiten de rekening laat, — zal bedragen f 21,645,000, dus ruim f 4,500,000 meer dan bij de Memorie van Toelichting was opgegeven.

2. Bij de Memorie van Toelichting was het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer, bladz. 23, had de Regering gezegd dat men kon aannemen; dat er op ultimo december 1861 disponibel zou zijn f 30,365,000.

Het blijkt nu dat er tot dat tijdstip voor de spoorwegen en de water-communicatie der twee groote handelssteden disponibel zal wezen ten minste f 34,000,000, spruitende uit het overschot van 1858 en 1859 f 1,832,743.22. Voorloopig voordelig slot van 1860 (Het voren bedoelde f 1,000,000 voor spoorwegen als niet uitgegeven beschouwende) f 16,145,955.33, en het voorloopig voordelig slot van 1860 gesteld op niet meer dan f 17,000,000; te zamen f 34,028,698.60.

Er bestaat inderdaad geene der minste aanleiding om van overdrijving of voorspiegeling te spreken. Het is, gelijk gezien is, eene daadzak, dat op het einde van 1861 eene som van ten minste f 34,000,000 beschikbaar zal zijn uitgelde, en thans segging zij ontvangen en uit de belastingen in 1861 zullen raken.

Men heeft in de openbare discussie kunnen assigen, in de berekeningen van het wetsontwerp bij de indeling is het niet gezegd — dat, zoo men den staat van zaken berekende op dat voet: watrop tot vóór twee of drie jaren de begrootingen werden opgemaakt, die som tot 50 miljoen kon kinnengegebrg worden; en men heeft, dit zeggende, niet den waarheid gezegd, omdat men de opbrengsten in 1860 van de koloniale bezittingen ontvangen, alsdan in kas zou hebben, en onder de middelen tot dekking der uitgaven van 1861 zou gebragt hebben de in 1861 uit die bezittingen te berekenen baten.

Van ongegronde voorspiegeling of van overdrijving kan hier dus geen sprake zijn.

Op batige sloten is niet te veel gerekend, omdat, gelijk zulk in de Memorie van Toelichting reeds is ontwikkeld, de wijze, waarop men volgens het tegenwoordig plan beoogt de spoorwegen daar te stellen, veroorlooft, den staat van het oogeblik tot grondslag aan te nemen.

De Regering deelt in de bezwaren van die leden, welke grootelijks opzien tegen het aangaan van leneningen of tegen verhooging van belastingen, maar daarvan is op dit oogenblik geen sprake.

Bij het vorige wetsontwerp verbond men zich voor de toekomst aan den derden, even als men eene lenening sloot; bij dit wetsontwerp niet. Dit houdt de Regering dan ook met ernst vol, dat het tegenwoordig ontwerp voor de toekomst onzijdig minder bezwaren oplevert dan het vroegere, en zij niet met genoegen dat vele leden daarentrent met haar instemmen. Zij kan de vrijheid nemen ten dezen opzichte kortheidsshalve te verwijzen naar de gronden, met zoo veel duidelijkheid in het Verslag der Kamer uiteengeset.

De Regering heeft niets te voegen bij de uitlegging, welke blijkens dat Verslag algemeen aan art. 5 wordt gegeven.

De zekerheid van de uitvoering wordt voor een groot deel gewaarborgd door de gelden, welke weidra beschikbaar zijn. Te ver op de toekomst vooruit te loopen is het middel om inderdaad niets tot stand te brengen.

Of er voor deze werken eene bijzondere begrooting zal worden voorgedragen, maakt een punt van overweging uit. Tot nu toe bestaan daartegen bij de Regering bezwaren.

IV. Het aantal punten van aanvang der werkzaamheden, op acht bepaald, vond men te ruim genomen. De Regering kan niet toegeven dat de naam hierdoor kostbaarder wordt; zij is veeler van hetgeen dat het noodig aantal arbeiders tot mindere of meer onderscheidene punten zal te verkrijgen zijn, dan wanneer men datzelfde aantal op minder punten te gelijk te zamen roept; zij ziet ook niet in dat men zoo doende veel minder personeel aan arbeiders zou noodig hebben.

Dat het personeel van den Waterstaat ontoereikend is om het te verrichten: te volbrengen wordt toegegeven, evenzeer als dat men naar meerder hulp zal moeten omzien.

Wat hieromtrent de inzichten der Regering zijn werd vermeld in de Memorie van Beantwoording, aan de Tweede Kamer aangeboden betrekkelijk de wetsvoordragt tot verhoging van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting van 1860 met f 1,000,000. De Regering meent zich daaraan te mogen refereren.

Volgens het aangenomen stelsel van uitgifte kunnen men, zegt het Voorloopig Verslag, onafgebrakte gedeeltes van spoorwegen, die op zich zelf moeijelijk te gebruiken zijn en die tot eene voorloopige exploitatie van Staatwege moeten leiden. — Op de vragen die hieruit worden afgeleid, meent de Regering te moeten antwoorden, dat in het geheel niet in hare bedoeling ligt de achtervolgens afgewerkte deelen van spoorweglijnen ongebruikt te laten liggen. Het is juist met het doel, om de achtervolgens afgemaakte gedeeltes, dadelijk op voorspeltige wijze te kunnen exploiteerlingen, dat de punten van aanvang zovoel doenlijk zijn genomen in aansluiting met bestaande spoorwegen. Hoe de exploitatie zal plaats hebben, blijft afhankelijk van de wetgeving; zoo als dit in art. 4 van het wetsvoorstel bepaaldelijk is voorgeschreven, zonder dat daarbij uitzondering wordt gemaakt voor partiële of algemeene exploitatie der lijnen.

Men was bevreesd dat het stelsel van art. 3 der wet aanleiding zou geven tot jaarlijks terugkerende twisten over de vragen, wat moet worden afgewerkt en wat vooralsnog kan blijven liggen. In deze bedenking gegrond; dan zal het bezwaar ook bij een ander stelsel niet zijn te ontgaan. De omstandigheden, waaronder men zal verkeer, zijn niet wel vooraf te overzien, en dewijl men in billijkheid zal trachten aan alle lijnen

gelijken voortgang te geven, meent men dat gegronde bedenkingen en klagten zullen vermeden kunnen worden, en zich althans niet luider zullen doen hooren dan het geval zoudt zijn zoo men minder lijnen te wijzen nam.

Men wenscht te vernemen door wie en wanneer de plaatsen zullen worden aangewezen waar bruggen nabetaan gebouwd worden.

De Regering is van oordeel, dat de juiste aanwijzing der plaatsen van overbrugging, even als het juist afbakenen der lijnen, binnen de grenzen, door de wet gesteld, behoort aan de uitvoerende magt, en dat die aanwijzing zal kunnen geschieden zoodra het noodzakelijk onderzoek dat vooraf moet gaan, zal hebben plaats gehad, en in overeenstemming daarmede, het juiste tracé des wegs zal zijn vastgesteld.

Op de gedane vraag, op hoedanige wijze de weg van Arnhem over Zutphen zal worden voortgezet, kan ten slotte worden geantwoord, dat werkelijk bij de Regering het voornemen bestaat om, wanneer die lijn van Arnhem uitgaande, tot Zutphen zal zijn gevorderd, alsdan zooveel mogelijk gelijktijdig in twee richtingen voort te bouwen, namelijk in de richting van Enschedé en in de richting van Zwolle en Leeuwarden.

WETSONTWERP

strekende tot verhoging van het Vde Hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1860.

(Uitgaven tot aanvang van Spoorwegen van Staatswege.) Blijkens het verslag der Commissie van Rapporteurs is dit wetsontwerp over het algemeen beschouwd als een noodzakelijk uitvloeisel van het wetsontwerp tot aanleg van spoorwegen voor rekening van den Staat. De spoedige indiening daarvan scheen nuttig, inzonderheid ook als bewijs dat het der Regering ernst is met het tot stand komen van spoorwegen binnen den kortst mogelijken tijd. Deze overweging werkte mede om minder te hechten aan het bezwaar van sommige leden, die de indiening al te spoedig vonden en daarin eene anticipatie op het vóór der Eerste Kamer meenden te moeten afkeuren. De omschrijving van het nieuwe artikel der begrooting, in het enig artikel van dit wetsontwerp voorkomende, werd, zoo als die daár geformuleerd is, veel te algemeen gevonden. Men begreep evenwel dat de omstandigheden nu medebrengen, dat men in meerdere bijzonderheden niet had kunnen treden. Men zou echter ongaarne zien dat zulk als een antecedent beschouwd werd, waarnaar men zich in de toekomst voor dergelijke wettelijke bepalingen zou hebben te regelen.

Nadat deze bedenkingen op den 11 augustus aan de Regering waren medegedeeld, is van haar daarop uitgegaan de navolgende Memorie van Beantwoording: „Zoo als terecht wordt opgemerkt, is dit wetsontwerp inderdaad het noodwendig gevolg van dat tot aanleg van spoorwegen voor rekening van den Staat.

Wordt dit laatste tot wet verheven, het is dan de bedoeling der Regering, zoo spoedig mogelijk datgene te verrigten, wat de uitvoering binnen den kortst mogelijken tijd verzekerden kan. Het zou niet van den ernst dier bedoeling getuigd hebben, zoo de Regering er niet op bedacht ware geweest, de gelegenheid te doen geboren worden om, bij aanneming van het wetsontwerp, nog in het overig gedeelte van dit jaar de handen aan het werk te slaan. Hiertoe nu zou in geen geval mogelijkheid bestaan hebben, zoo de indiening van het wetsontwerp, strekkende om de vereichte gelden beschikbaar te stellen, ware uitgesteld tot nadere bijeenkomsten der Wetgevende Magt.

Deze beschouwing schijnt aan de tegenwoordige wetsvoordragt het karakter van voorbarigheid geheel te ontneemen. Dat vooruitloopen op de beslissing van de Eerste Kamer der Staten-Generaal omtrent het wetsontwerp tot aanleg van spoorwegen in de bedoeling der Regering zou liggen, of uit deze voordragt zou afgeleid kunnen worden, kan waarschijnlijk niet ernstig zijn gemeend, en zal daarom wel geene breedvoerige weddeding vereisen. De Regering werd allea geleid door het verlangen om, zoo mogelijk, de overige maanden dezes jaars ten aanzien van deze belangrijke aangelegenheid niet ongebruikt te zien voorbijgaan.

Wat betreft de opmerking, dat de omschrijving van het nieuwe artikel, aan het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting toe te voegen, van te algemeen aard zou zijn; wenscht de Regering te verklaren; dat in het vervolg bij dergelijke aanvragen in meer bijzonderheden zal worden getreden. Dit kon evenwel bezwaarlijk worden verwacht bij het doen der tegenwoordige aanvraag, die slechts strekt ter verkrijging van een voorloopig credit, bestemd om zoodra mogelijk met de werkzaamheden te kunnen aanvaangen.

Wetsontwerp tot aanvulling van art. 10 der wet van den 29 juni 1854 (Staatsblad n. 102).

De memorie van toelichting, behoorende bij het aan de Tweede Kamer ter overweging voorgedragde ontwerp van wet, tot aanvulling van artikel 10 der wet van den 29 juni 1854 (Staatsblad n. 102) omtrent strafbare poging tot misdad, luidt als volgt: „Volgens art. 2 van het Strafwetboek van 1810 wordt poging tot misdad voor de misdad zelve gehouden, en

is zij misdad, ten als deze laatste strafbaar gesteld. Art. 10 der wet van 29 juni 1854 (Staatsblad n. 102) beoogt daarin verandering, door te bepalen: „Poging tot misdad wordt gestraft met de straf, volgende op die, welke de wet op de misdad zelve is bedreegd.“

In art. 7 van het Strafwetboek volgt de straf van deportatie op die van eenwijdurende danangarheid, in art. 2 der wet van 1854 vervangen door tuchthuisstraf van minstens vijf en hoogstens twintig jaren.

Nu is het sedert de invoering dier wet eene andermaal gebeurd, dat op grond van haar tiende artikel de straf is uitgesproken van deportatie tegen veroorzakende schuldijk verklaard aan strafbare poging tot misdad, gevallen waarin tegen de misdad zelve tuchthuisstraf van vijf tot twintig jaren is bedreegd. Dit geschiedt onder anderen bij een arrest van het Provinciaal Gerechtshof in Drenthe, van den 8 november 1853, ten aanzien van twee personen, welke zich hadden schuldig gemaakt aan strafbare poging tot diefstal met geweld, opgespreng van kwekking heeft nagelaten. Dit geschiedt tevens onlangs wegens poging tot moedwilligen vernieling van een arrest van het Hof in Friesland, van den 13 juni 1850, en bij een arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden, van den 8 mei te voren, waarbij met vernietiging van een arrest van het Hof van Gelderland, houdende veroordeeling tot tuchthuisstraf van 10 jaren, de Hoogen Raad der straf der deportatie almede uitsprak.

Aan artikel 17 van het Strafwetboek van 1810, houdende dat door het Gouvernement buiten het Vasteland van 's Rijks grondgebied een oord zal worden aangewezen, waar de veroordeelde voortdurend zal verblijven, is nimmer voldaan, eensdeels waarschijnlijk om de gewichtige bezwaren, die zich in de uitvoering scheenen te zullen openen, anderdeels om het moedwillig verzuim van de magt, waartegen de artikelen 35 (68), 82, 84, 89, 94, 98, 124, 189, 200, 205 van het Strafwetboek bedreegd werd, van dien aard zijn, dat zij zeldzaam voorkomen, en werkelijk zich niet hebben openbaar.

De hiervoren vermelde gevallen der registerlijke magt welke zich op de wet gonden, en op walker juistheid niet valt af te dingen, maken eene aanvulling der wet van 29 juni 1854 (Staatsblad n. 102) noodzakelijk.

„Het duverre is in de sedert 1854 ontstane moeijelijkheid voorzien door, bij wege van gratie, de straf van deportatie te veranderen in tuchthuisstraf van 15 jaren of minder, een hulpmiddel, dat van betekening niet vrij te achten is, en het regt van gratie in werkelijkheid doet ontvaarden in een middel om op middelzachte wijze de wet te veranderen. Op den duur kan een behoorlijk gebruik van zoodanig hulpmiddel gemaakt te worden.“

Aan artikel 17 van het wetsontwerp alom uitvoering te geven, een oord van billijkheid aan te wijzen, de straf der deportatie hare volle werking te doen hebben, — daartegen bestaat menig bezwaar.

Het is thans het oogenblik niet om de deportatie, hetzij uit de rij der straffen wet te nemen en door eene andere te vervangen, hetzij om haar te bestandigen, en eene uitvoering te doen verkrijgen, die zij tot duverre nimmer had en tot voor weinige jaren ook niet behoorde. Het vraagstuk omtrent het behoud of de afschaffing der deportatie-straf dient bewaard te blijven voor het tijdstip, waarop het te vervaardigen nieuw Wetboek van Straffen bij de Staten-Generaal zal in behandeling zijn gekomen. Aan de orde is thans alleen de vraag, welke de straf moet zijn voor de poging, waaner tegen de misdad zelve tuchthuisstraf van 5-20 jaren is bedreegd. Dat deportatie de straf niet is, welke in zoodanig geval op de poging behoort te worden toegepast, is duidelijk. „Dans le cas où Chde la déportation n'est point une peine générale, elle embrasse tous les délits d'une certaine gravité; c'est une peine spéciale, réservée à un petit nombre de délits d'une même nature: aux délits politiques“, zeggen Chauvean et Helle in hunne *Théorie du Code Pénal*, en dit alleen reeds is genoeg om te doen gevoelen, dat de straf in de economie van ons tegenwoordig Strafwetboek niet past op poging tot gequalificeerden diefstal, noch op poging tot moedwilligen vernieling.

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„Naar de Regering, vermeent, zal het meest worden gehandeld in den geest van art. 10 der wet van 29 juni 1854 (Staatsblad n. 102), en van de regtbeginselen, welke aan dat artikel ten grondslag liggen, wanneer tegen de poging bedreegd wordt tuchthuisstraf van 5 tot 15 jaren, zoo dikwerf tegen de misdad zelve bedreegd is tuchthuisstraf van 5 tot 20 jaren.“

„Aldus komt men tot eene gewenschte en billijke gradatie van straffen, en wordt het noodig verband gebragt tusschen den aard der straf tegen de poging uit te spreken, en den aard der misdad; waartoe de strafbare poging strekte; een verband dat sedert de invoering der wet van 1854 op dit punt geheel ontbreekt.“

„Het wetsontwerp strekt tot aanvulling van art. 10 der wet van 1854. In het ontwerp behoudt dechelve niet herhaald te worden de twee laatste zinsleden van gezegd art. 10, daar hare bepalingen op elke poging tot misdad en alsoo ook op die, bij het tegenwoordig wetsontwerp bedoeld, van toepassing zijn.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

„De straf der poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve; de poging tot misdad is de misdad zelve.“

Gedruckt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reijn,
te Rotterdam.